

МикроIII

Мишја Стаза

Gyárfás Miklós

M I Š J A S T A Z A

komična opera u prozi
u dva dola

Prevod i adaptacija

E u g e n V e r b e r

ZA PRAVA IZVODENJA OBRATITI
SE PREVODIOCU E. Verberu, Beograd,
~~Kajmakalanska ulica 72~~
^{VELENIKINOVE 14/0}, ili
Jugoslovenskoj autorskoj agenciji
Beograd.

Mikloš Djarfaš

MIŠJA STAZA

- komična opera u prozi, u dva dela -

Učesnici

Ištvan Orbok, šofer velikog čoveka

Jelisaveta Orbok, supruga velikog šofera

Julije, čas strašni, čas primerni sin gore navedenih roditelja

Karola, devojka iz provincije, socijalistička vila

Tetka Toni, dama u godinama, vredi sve pare

Mari, moralno višestruko posrnula devojka

Događja se: u naše doba, u Budimpešti

Mesto radnje i učesnici

Zadnja strana kuće, do pola od kamona, od pola od drveta, do pola stara od pola nova, do pola šarena od pola siva. Na prizemlju desno prozor sa šalonima, u sredini izlaz na terasu. Sa sićušnog dela na sprat istura se balkon nad terasu. Pored balkona takodje prozor sa šalonima. Krov se šareni od novih crepova koji se tu i tamo orvene. Na terasi baštenski namestaj, alat, kante za polivanje, i jedne položene dvokrake merdevine, Na ivici voće. Desno od terase mala domaća radionica, nalik na šupu. U pozadini ograda, kapija, ulica, kuće. Zarišljamo desno i levo nastavak dvorišta.

Orbok ima 51 godinu, snažne figure, muževnog profila. Njegova supruga ima 42 godine, lepa, na prirodan način mladolika. Julije 21 g. star, pomodne spoljašnosti, sve je na njemu prosečno. Karola, stara 22 godine vitka, govori (blago) ^{malu} provincijskim dijalekton, Tetka Toni, navršila sedamdesetu, stasita, snežno bela, negovanog tena. Mari, bifedžika, 20 joj je godina, nena "moderno" lice pa to nadoknadjuje pomodnom frizuron. Podaci o karakterima učesnika nalaze se u dijalogima.

Prvi deo

1. Uvertira

Rano letnje jutro. Požornicom odjekuju sveži, laki muzički ritmovi, Iz pozadine, sa ulice, pojavljuje se Julija. Kad stigne do kapije, vadi ključ iz džepa, oprezno ~~otvara bravu~~ ^{otvara} iznutra zatvara, polazi bešumim koracina na terasu. Opresnim koracina prilazi prozoru na prizemlju. Otvara šalone, hoće da prodje u sobu kroz prozor.

Tetka Toni: (Pojavi se na balkonu u lila kućnoj haljini) Julije...

Julije: (Pogleda gore, šapuće) Ljubim ruke, tetka Toni. Tako rano a vi ste već budni?

Tetka Toni: Uopšte nije rano. Pet minuta do šest.

Julije: Znači, ne mogu više da legnem. U osam moram na posao. Tetka Toni, ova kućna haljina van je strahobalna.

Tetka Toni: Svidja ti se?

Julije: Epohalna.

Tetka Toni: Juče sam je kupila.

Julije: Jesu li stigle penzije?

Tetka Toni: Jesu.

Julije: Iz Kanade?

Tetka Toni: Takodje.

Julije: Ni Francuzi nisu zakasnili.

Tetka Toni: Ni oni.

Julije: Hvala, tetka Toni.

Tetka Toni: Na čemu, Julije?

Julije: Što me ne ne grđite.

Tetka Toni: Nenan prava, nisan član porodice.

Julije: Starost daje dovoljno prava. Moga je oca, na primer, vreme pretvorilo u lava koji večito brunda. (Uzdahne) Kad ostarin, i ja ću, verovatno, biti takav nevoljivi

strahava

lav kao moj otac.

Tetka Toni: Možda ću i ja biti takva. Samo se, zasada ne osećam staron.

Julije: Zaista ne?

Tetka Toni: Čovek postaje star kad počnu da mu padaju na um mudre misli. Ja, hvala bogu, zasada, ne mogu da se požalin.

Julije: Nemojte tako da govorite, vi ste, tetka Toni, morali biti veoma panetni, čin van tolike države šalju penziju. Već sam toliko puta razmišljao o tome, kako je to moguće? I rano sam pitao, ali mi je ona rekla da nas se ne tiču lični poslovi drugih ljudi.

Tetka Toni: Jednom ću ti ispričati. Sad nenan vrenena, žurim u kupatilo. Maserka mi je zakazala za sedan. (Iakin gestom zbaci sa sebe kućnu haljinu, ispod koje nosi lepu letnju haljinu, doličnu njenim godinama)

Julije: Nećete me ni malo ~~pekarati~~ što sam došao kući pred zoru? *izgledite*

Tetka Toni: Ne.

Julije: Vi ste, tetka Toni, tu nadamnom, kao neka draga, puna razumevanja-kvočka.

Tetka Toni: Kvočka?

Julije: Da, da. A ja živim ovde pod vašim dobrin, toplim krilima. ~~Ljubim vas.~~ *Ljubim vas. (j.t.)* (Popne se kroz prozor u sobu i zatvori za sobom šalone)

Tetka Toni: (Uvredjena) Kvočka? (Na granici plača)

gdja Orbok: (Izlazi iz kuće; s čaršavom i salvetana. Kad stigne do pletenog stola, pogleda gore) Dobro jutro, tetka Toni. Šta radite tako rano na balkonu?

Tetka Toni: Kvocam.

gdja Orbok: Šta radite?

Tetka Toni: Kvocam, kao što priliči jednoj kvočki.

- gdja Orbok: (dok postavlja sto) Zašto vi sebe nazivate kvočkom?
- Tetka Toni: Julije ne je tako prozvaao.
- gdja Orbok: Strašno dete. Opet je, naravno ^{pred zoru} ~~a~~ jutro došao kući.
- Tetka Toni: Protiv toga se ništa ne može, gospodjo Orbok.
- gdja Orbok: Ali protiv kvočke da. Zaslužio je da ga otac išamara.
- Tetka Toni: Ne uzbudjajte se. Vaš sin mi je to rekao kao kompliment. Ni sam nije znao koliko ne to vredja. U ovoj kući to jedino vi znate. (Udje sa balkona)
- gdja Orbok: (za vreme postavljanja povremeno baci po koji pogled na sinovljen prozor)
- Orbok: (Na tacni od plastike donosi bocu mleka, hleb, buter, šolje i tanjire na terasu) Malo smo zakasnili, zar ne?
- gdja Orbok: Šest i petnaest. Ina još strašno mnogo vremena.
- Orbok: Jeste, ali hoću još da porazgovaram s njim. Opet je jutros došao kući.
- gdja Orbok: Govori s njim, Pišta. Po meni, sve što imaš možeš reći za pola sata, imaš dovoljno iskustva u tome.
- Orbok: Kako to misliš, da inan dovoljno iskustva?
- gdja Orbok: Pa... samo tako kažem.
- Orbok: (Ostavi poslužavnik na sto) Vidim da i na tebe počinje nepovoljno da deluje Djulina neodgovorna priroda. (Krene natrag, u vratima zastane) Mislim da je greška u tome što smo onladini dali previše slobode. Znaš li ko je to rekao?
- gdja Orbok: (nesigurno) Lenjin?
- Orbok: To je rekao drug Bodonji, juče posle podne, kad sam ga vozio u ~~(skupštinu) parlament.~~
- gdja Orbok: A... s čim u vezi je to rekao?
- Orbok: Uskoro ćeš saznati, Eržika ~~neja~~. Ono što se sada ^{dogodilo} prelazi svaku maštu. Sprema se na najgore. (Ulazi u kuću)

- gdja Orbok: (uzdiše dok postavlja sto)
- Tetka Toni: (dolazi sa druge strane kuće, s najvećom mogućom prirodnošću nastavlja prethodni razgovor). Jer ^{uostrotu} ima veoma malo ljudi koji znaju da čuvaju tajnu. Srećom vi spadate među njih, gospodjo Orbok. (Stane na dnu terase.) Hvala vam što ste me razumeli.
- gdja Orbok: Po mišljenju mog muža ja imam i previše razumevanja.
- Tetka Toni: Pa da... Da vaš muž zna ^{uostrotu} za porekto mog "kvočinstva" ne bi vam dozvolio da progovorite sa mnom.
- gdja Orbok: To ste malo preterali, tetka Toni.
- Tetka Toni: Ništa ja nisam preterala. Moji mi rođjaci također kažu da sam matora kvočka, pa ne govore sa mnom. Imam bar trideset rođjaka rasutih po celoj zemlji i svi se drže podalje od mene. Srećom, ne zavisim od njih.
- gdja Orbok: Da, četiri penzije to je velika sreća.
- Tetka Toni: Pet! Nemojte računati samo inostrane, gospodjo Orbok. Dobijam ja i domaču. Dakle, kada bi vaš muž saznao da... Ali pustimo to, moram da idem, čeka me moja ^{nasvrka}. Bog s vama. (Požuri, hod joj je lak i gracijozan. Pozadi kroz kapiju nestaje u ulici.)
- gdja Orbok: (Još ponešto sredi na stolu, pa zakuca na šalon Julija)
- Julije: (Pojavi se potpuno svež, vedra lica, otvara šalone) Lju'm ruke, mama, dobro jutro.
- gdja Orbok: Videla sam kad si stigao kući.
- Julije: Je li i tata video?
- gdja Orbok: I on.
- Julije: Onda će sigurno hteti da porazgovara sa mnom.
- gdja Orbok: Da.
- Julije: (izlazi kroz prozor, poljubi majku) U kojoj je tata brzini?
- gdja Orbok: (prebacujući) Djula...

- Julije: Socijalizam, moral, sve će biti ubačeno u borbu?
- gdja Orbok: Zašto govoriš tako bez poštovanja? Nisi više dete. Greška je u tome što ti nemaš ni malo ponosa. Iako jedan tehničar, sine, znaš nešto, barem koliko jedan inženjer.
- Julije: Nikada se nisan ničin^uponosio. Po prirodi sam veoma *skroman* *skroman*.
- gdja Orbok: Pa i ~~ne radi se~~ ^{može reći} o ponosu, nego o osećanju dostojanstva. Tvoj tata je dvadeset i pet godina sedeo za volanom jedne taxi-kamionije, ali je imao u sebi osećanje dostojanstva, i gle, dokle je dospao? Vozi kola jednog ministra. Inaš pred sobom primer za ugled.
- Obrok: (Dolazi kroz dvorišni izlaz, mračan, svečan) Dobro jutro, u šest si prešao kapiju, opet nisi kod kuće proveo noć, sednimo za sto. (Seda, žena i sin ga slede) Prijatno.
- gdja Orbok: Zahvaljujemo.
- Julije: (konverzačionim tonom, maže svoju zemičku) Nabavio sam strahobalnu kremu za brijanje. Da kupim i tati jednu tubu?
- Obrok: Nemoj da kupiš.
- Julije: Ali, kada biste samo jednom...
- Obrok: (Dok sipa mleka, preseče ga) Pre svega, hoću da vam ~~ispričam~~ pričam priču o jednoj devojci koja radi u bifeu ministarstva. Priča je "srceparateljna". Ovako na oko, devojka je sasvim u redu, u ponašanju nema ničeg izazivačkog, ali svi znaju da je-kurva.
- gdja Orbok: (Stane joj šolja u ruci) Pišta! Ti nemaš običaj da govoriš ovako.
- Obrok: Čekaj, ti ne znaš zašto pričam ovu priču. (Sinu) Ni ti ne znaš?
- Julije: (Savlada svoju nervozu) Ne.

hteli da je

- Orbok: (ispije mleko, ostavi šolju) Već ^{su} ~~bi je~~ proletos izbacili iz bifea ministarstva, ali je devojka uspela da udje kod samog drugu Bodonjia, pa je iskukala da ostane. (Posle male pauze) Drug ministar je doneo takvo rešenje, upoznavši se s nesrećnim socijalnim prilikama devojčinin, naravno pod uslovom, da neizostavno okonča svoja nemoralna izživljavanja. (počinje da maže buterom zemičku)
- gdja Orbok: I?
- Orbok: I okončala je.
- gdja Orbok: Hvala Bogu.
- Orbok: *raduješ?*
Zašto se ti tome veseliš?
- Julije: (Pokušava opet konverzacijnim tonom) Zašto se mama ne bi *raduje* veselila? ~~Svako će slušati s radošću o tome da je nekome~~ pošlo na bolje.
- gdja Orbok: Pa i drug Bodonji...
- Orbok: (svojoj ženi) Naravno. Tine se može objasniti činjenica da je juče pozvao dotičnu damu i...
- Julije: I?
- Orbok: I onda se doznalo da je vila bifea počela pristojan život jer je nabavila stalnog kavaljera.
- gdja Orbok: Zašto govoriš o tome tako podrugljivim tonom? Meni se ova promena veoma dopada. S punim poštovanjem mislim na tog muškarca koji je tu devojku izveo na pravi put.
- Julije: I ja.
- gdja Orbok: (mužu) Vidiš, čak i Djula misli tako, na da on jedva da ima osećanja za tako romantične finese. Dobro je, Djula.
- Julije: Zato se čovek razvija, mama.
- Orbok: Ne znam da li ćeš biti tako oduševljena i onda kad već jednon shvatiš da je taj kavaljer, o kome misliš s to-

liko poštovanja, tvoj sin?

gdja Orbok:

(jedva dolazi do reči) Je li... to istina?

Julije:

Volimo se, nana.

Orbok:

(Smireno, hladno) Isto to je rekla devojka drugu Bodoniju.

Mulije:

(Skromno) Pa da.

gdja Orbok:

A šta je drug Bodonji rekao devojci kad je doznao da se ona baš s našim sinom...Ne znam kako da se izrazim.

Orbok:

Kada sam ga juče posle podne vozio u Parlament, nije s tim u vezi stavio nikakvu primedbu, ali je onda stvarao svoju tezu.

gdja Orbok:

(nervozno) Kakvu tezu?

Orbok:

Onu koju sam ti maločas citirao. "Mislim da je greška u tome što smo onladini dali previše slobode" To je rekao, pa mi je saučestvujući spustio ruku na rame.

gdja Orbok:

I nije ni reči više rekao o toj... o toj...

Orbok:

Ne.Kao što ti je poznato, drug Bodonji se veoma koncizno izražava. Ali teza i prijateljsko spuštanje ruku na rame su mi jasno stavili na znanje šta mi je dužnost.

gdja Orbok:

(sabrinito) Šta?

Orbok:

(Ustaje, pored stola, silom se smiruje i "koncentriše". Tako mora da izgleda drug Bodonji) Pre svega, treba da znate, da u našem društvu ne postoje beznadežne ljudske sudbine.Svako ima prava i mogućnosti da se razvija.

Julije:

(sine)Hvala, tata.

Orbok:

Ne govorim o tebi, nego o devojci iz bifea.

Julije:

Tata, i ja mislim na Mariku.

Orbok:

Možda, ali ti misliš na nju bitno drugačije nego ja.

Julije:

Nadam se, tata.

Orbok:

Volio bih, da ovog puta izostaviš svoje "siceparatelnje" i epohalne primedbe. Jednom rečju, ta bifedžika, može da prekine sa svojim nemoralnim životom, može da ostane na svom poslu, može da pomaže svoju bolesnu

samošranu majku, naše društvo joj pruža za to sve uslove.
Ali... bez tebe!

Julije: Tata misli da ja treba da napustim Mariku, ili kako ono rekoste "bifedžiku"?

Orbok: Nije teško pogoditi na šta sam mislio.

Julije: Naravno, tata nema pojma kako se mi dobro slažemo.

Orbok: Treba da ti staviš do znanja da ne ^uopšte ne zanima.

Gđja Orbok: Tata i ja zaista nismo starinski ljudi, ali ovo, ipak...
Zar teba ne smeta, da je ta devojka...

Julije: Volim se i gotovo.

Orbok: Kako ti misliš da učiš svog sina socijalističkom moralu kad se jednom oženiš?

Julije: O tome još nisam mislio. Ali ga nijekom slučaju neću učiti lovnu na veštice.

Orbok: Ako se dobro sećam, ni jednom rečju nisam bifedžiku nazvao vešticom.

Julije: Izgleda da sam krivo razumeo tatine reči. Molim za izvinjenje.

Orbok: Ali da te jedno takvo propalo stvorenje kvari, to zaista ne dozvoljavam.

Julije: Onda ipak nisam krivo razumeo! Samo su veštice kvarile čiste duše čistunaca.

Orbok: Dosta je bilo! Nemoj da mi se rugaš! I mom strpljenju ima granica.

Julije: (preklinjući) Tata, zar vi ne opažate da se samom svadjate u panciru i kacigi? To je srednji vek.

Orbok: Ti mene, s mojim dvadesetogodišnjim stažom u pokretu, držiš za srednjevekovnog čoveka?

Julije: Šta da vam radim, tata, kada me vi optužujete da mene kvari jedno propalo stvorenje. Da u meni nema bar toliko vaspitanja, koliko bi i jednoj muškoj gimnaziji bilo dovoljno,

onda bih se sada nasmejao.

Orbok: Kako?

Julije: *miriguo*
Bilo bi najbolje ako bi i tata zbacio sa sebe to ~~pasivno~~
dostojanstvo jednog moralnog sudije, pa da se nasmeje
na svoj sopstveni račun.

Orbok: Ti misliš da sam ja smešan? (Beznadežno gleda u svoju
ženu) Erži, da li i tebi izgledam smešan, samo zato što
hoću da spasim svog sina?

gdja Orbok: (počinje da plače)

Orbok: (Pogled mu krene na Julija, gleda svog sina, onda polako
dostojanstveno pokaže na jednu baštensku stolicu) Sedi.

Julije: Da, tata. (Spusti se u stolicu)

Orbok: Mi se nikada nismo razumeli. Iskreno rečeno, nekada sam
verovao da ćeš mene izabrati za svoj uzor. Može biti da
sam se previsoko zaneo, a možda je to s moje strane bilo
i nešto drugo. Šta je to bilo, ^{da} o tome sada ne trtljamo.
Sada je već sve jedno. Kao što vidim, stigli smo do onog
trenutka, kada razgovor više ne pomaže. Tako, sada dolaze
dela.

gdja Orbok: Pištati!

Orbok: Ćuti, Erži. Dela. (sinu) Ni reč, ne zanimaju me tvoja
pravdanja. Slušaš? Nadan se da ovin želiš da mi staviš
do znanja da si me razumeo. Dajem ti rok od tri dana za
razmišljanje, da bi mogao da izabereš. Ili ćeš tu žensku
napustiti, ili ćeš se iseliti iz moje kuće. Razmisli,
Djula.

Julije: Mogu li da ustanem?

Orbok: Da.

Julije: Kada će doći po mene?

Orbok: Ko?

Julije: *Carli franjari*
~~Kneževi~~, da me bace u okove, u sindžire, da me vode
gradu u tavanice.

- Orbok: Til (Ruku koju je digao da ošamari Julija, polako spušta)
Zamalo da se ne zaboravim.
- Julije: (Mirno) Hvala na roku od tri dana. Razmislivšisja, o
nareždeniju, sa gospodjicoju na metle jahavšeju. (posle
male pauze) Ne ljutite se, moram da idem, neću da zakasnim
u radionicu. Bogu vas preporučujem, vel^{možni} gospodine.
(Skroman pokret, molba za oprostenje) Ljubim vas. (odjuri
sa terase preko kapije na ulicu)
- Orbok: (ženi koja sedi sva utučena) Jesi li čula? Bogu vas preporu-
čujem... vel^{možni} gospodine! Jesi li čula taj bezobrazni
ton? Tako govori sa svojim ocen.
- Gadjja Orbok: (pogleda ga, tiho, nesmeo) Djula upotrebljava bezobrazan
ton samo kad je zbunjen...
- Orbok: Još ga braniš?
- gdja Orbok: Ne branim, ali... postupio si veoma okrutno s njim, Pišta.
- Orbok: Okrutno?
- gdja Orbok: Tako ga nećemo ^{od} povratiti od one ženske. Djuli je potrebno
strpljenje i razumevanje, a tvoja strogost ga samo još
više udaljuje od nas.
- Orbok: O kakvoj strogosti govoriš?
- gdja Orbok: Pa i prema meni si strog...
- Orbok: Prema tebi?
- gdja Orbok: Dolaziš kući s posla, kao da te je drug Bođonji poslao
na teren, pa ovde moraš da vodiš ^{uvrat} istragu pod firmom
porodičnog života.
- Orbok: Ne razumen.
- gdja Orbok: Mnogo se nerviram ^u kući. Ako slučajno presolim supu, osećam
kao da sam se ogrešila o socijalističku zakonitost.
- Orbok: Govoriš mi čudne stvari.

- Gdja Orbok: Jednom sam ti morala reći.
- Orbok: Govori jasnije. Šta imaš protiv nene? Nabroj mi otvoreno moje greške.
- gdja Orbok: Pa dobro, Uvek želiš dobro drugima, stalno ti je pred očima dobro tvoje porodice, stalno...
- Orbok: Ne nabrajaj mi vrline, nego greške.
- gdja Orbok: Nabrajam ti greške. Shvati već jednom, Pišta, nije to lako stalno živeti pod "moralnom proverkom". Ja se već dugo ne osećam tvojom suprugom nego kao jedna idejna problematika, koja mora da se neprestano kreće na najvišem moralnom nivou.
- Orbok: Dakle, pravilno bi bilo, da sam pohvalio svoga sina što se spandjao s jednom...
- gdja Orbok: (prekine ga) Trebalo je drugačije da govoriš s njim, a ne da mu zapretiš kako ćeš ga izbaciti iz kuće.
- Orbok: A šta je trebalo drugo da učinim?
- gdja Orbok: Ne znam. Ni ja se više ne razumen u onladinu. Oboje smo ostarili.
- Orbok: Govoriš gluposti. Da se to desilo u porodici druga Bodonija... (za trenutak ^{razumu} od straha što je uopšte tako nešto smeo i da pomisli) i on bi svog sina izbacio zbog jedne takve ženske.
- gdja Orbok: Onda i drug Bodonji greši...
- Orbok: Drug Bodonji?
- gdja Orbok: (odlučno) On.
- Orbok: Po ovom pitanju ne želim više da diskutujem. Moram da idem u garažu. Tek toliko ti mogu reći, ako Djula u roku od tri dana ne napusti onu...
- gdja Orbok: Bifedžiku si hteo reći.
- Orbok: Ako je ne napusti, onda se ja selim iz kuće. Servus. (Poljubi ženu u čelo) A što se tiče druga Bodonija, zapamtite, sine, on još nikada nije pogrošio. Servus.

(Žurno udje u kuću, posle nekoliko trenutaka vidimo kako se pojavljuje s druge strane kuće, s "aktentašnom" u ruci, odlazi po desnoj strani ulice).

gdja Orbok: (ustade s baštenske stolice, pogleda za mužem, zaplače, žurno udje u kuću.)

Muzički motivi koje smo čuli na početku scene ponovo se čuju, ali se proširuju sa melodijom Karole.

2. Dolazak prinadone

Osvetljenje se nije promenilo. Oko devet sati pre podne.

gdja Orbok: (Posle kratke pauze dolazi iz kuće, zapisuje na hartiji šta treba da kupi.) Litar ulja, tri kilograma brašna, kutija soli...

Karola: (Dolazi sa leve strane ulice, s velikom putnom torbom. Zagleda, posmatra broj kuće na kapiji, pa kada se uveri da je na pravom mestu, pritisne na dugme zvona)

gdja Orbok: (prekine pisanje, okrene se, podigne maramicu k očima, još joj idu suze.)

Karola: (ponovo zvoni)

gdja Orbok: (sidje s terase, govori sa ivice stepenika) Koga tražite?

Karola: Izvinite, molim vas, da ne stanuje u ovoj kući Antonija Karalašovski?

gdja Orbok: Tetka Toni?

Karola: Da, tetka Toni.

gdja Orbok: Ovde stanuje, ali baš sada nije kod kuće.

Karola: Ju-jel...

gdja Orbok: (pridje kapiji) *Radi čija* ~~Do kakvog~~ je ~~poslu~~ tražite?

Karola: Ja sam tetka Tonina rodjaka iz Sombathelja. Unuka jedne njene bratanice. Zovem se Karola Ištvanfi, Gadno ime, zar ne?

- gdja Orbok: Uopšte ne nalazim da je gadno.
- Karola: Onda vi imate mnogo razumevanja.
- gdja Orbok: Da, govore o meni.
- Karola: Ali, uostalom, ime nije sve. 'Nit' je noga, nit'dlan, nit'mišica, nit'lice, niti ijedan deo na čoveku. "Kao što kažu u "Rimcu i Džulijeti". Volite li klásike?
- gdja Orbok: (začudjena) Da... Ali zašto ne udjete? Izvolite, udjite pa sačekajte dok se tetka Toni ne vrati. (Otvara kapiju)
- Karola: Hvala. (Uzima tašnu pa ulazi, stane kraj terase)
- gdja Orbok: Tetka Toni stanuje na spratu, tamo joj je balkon. (pruža ruku) Supruga Orbok Ištvana. Vaše ime već znam, Karola Išrvanfi.
- Karola: Veoma sam vam zahvalna što me niste prinudili da ga ponovim.
- gdja Orbok: Sedite, sigurno ste umorni. Sada ste stigli sa stanice?
- Karola: Da. I htela bih da stanujem jedno nedelju dana kod tetka Toni. (Čini se nezadrživim elanom) Znaće, htela bih da pogledam sve muzeje prestonice, sve galerije, pa zatim Akvinkum, pa univerzitetsku botaničku baštu... (dolazi k sebi) Šta mislite, da li će mi dozvoliti da stanujem ovde?
- gdja Orbok: Sigurno. Strašno je usamljena, sirotica. Hoće ponekada i da se požali na svoju rodbinu.
- Karola: Videla me je ^{poslednji} ~~poslednji~~ put kada mi je bilo tri godine. Moji roditelji, naravno, ne znaju da hoću da odsednem kod tetka Toni.
- gdja Orbok: Ne znaju?
- Karola: Ubili bi me.
- gdja Orbok: Zašto?
- Karola: Poznajete li vi dobro tetka Toni? Zaista dobro?

gdja Orbok:

Da.

Karola:

Pa onda znate da je tetka Toni u svojim mladim godinama bila jedna Kresida, ili Dana s kanelijama, da se ponovo izrazim pomoću klasika.

gdja Orbok:

Znam.

Karola:

A da li je istina da je stari obožavaoci i danas materijalno ponažu? Jedan joj šalje iz Francuske, drugi iz Švedske, treći iz Italije, četvrti iz Kanade a peti iz Madjarske.

gdja Orbok:

Znam i za to. Mi to zovemo penzijom.

Karola:

Penzija?

gdja Orbok:

Ustvari to je to. Nagrada jednom vrednom životu.

Karola:

Vi se rugate?

gdja Orbok:

Ne, ja veoma volim tetku Toni, iskreno je žalim.

Karola:

I ja. Ali recite mi molim vas, ko su ti muškarci, koji je ponažu ovako udruženi u radnu zajednicu?

gdja Orbok:

Ne znam.

Karola:

Sirota tetka Toni, kakav li je pust život vodila. Na žalost noji roditelji uopšte nemaju razumevanja za sudbinu tetka Toni. Užasna su ova današnja moralna shvatanja. Pokušala sam da ih ubedin, ali uzalud. Znaete noji roditelji sve nipoštaavaju što in je sumnjivo na ljubav. Inan utisak da su se za ^{ne} svo vreme svog ~~braka~~ ^{braka} malo stideli jedan od drugoga. Htela sam da im popravim život, pokušala sam ih prevaspitati, ali su, na žalost, potpuno imuni na vaspitanje.

gdja Orbok:

Vi vaspitavate svoje roditelje?

Karola:

Jedno vreme sam ih vaspitavala, čak sam se kladila s jednom prijateljicom da ću ih sasvin promeniti, ali sam izgubila opkladu. Danas više ne verujem u te metode, mislin da je jedna od najbitnijih ~~osnova~~ ^{osnova} našeg života to što je u njemu previše pedagoških elemenata.

- gdja Orbok: Imate čudne misli. Za šta se vi to spremate, draga moja?
- Karola: Za pedagoga.
- gdja Orbok: O...
- Karola: ~~Da~~ jesen već imam postavljeno u jednoj seoskoj školi.
- gdja Orbok: U čemu će vam tako prolaziti vreme? Mislim, ako se uzdržavate od pedagoškog rada?
- Karola: *Pogledao*
Pravo ste me razumeli. Ja i sada želim da gledam muzeje i galerije očima dece. Želim da ih podučavam na takav način da istovremeno mogu i da učim od njih. Čebog života hoću da se odnosim s dužnim poštovanjem prema vrednostima koje se u deci nalaze.
- gdja Orbok: Biti pedagog, to je lep poziv. Ustvari ja žalim što moj sin nije to postao.
- Karola: Zašto? Zar on ina sklonosti ka vaspitnom radu?
- gdja Orbok: (zbunjena) Donekle... Samo što on nije nastavnik, već televizijski tehničar.
- Karola: I to je zanimljiva karijera. Imate, teto, pravo, poziv pedagoga je veoma lep, ali težak. Skoro toliko težak, koliko i roditeljski.
- gdja Orbok: Po vašem mišljenju biti roditelj je težak zadatak?
- Karola: Najteži na svetu. Bar na osnovu sadašnjih metoda.
- gdja Orbok: Sadašnji ~~metodi~~?
- Karola: Da. Ti su naime zastareli.
- gdja Orbok: Zastareli?
- Karola: Zar niste zapazili kako ljudi počinju brzo da stare čim donesu decu na svet? Smrvi ih vaspitanje. To ogromno naprezanje da svoju ličnost, za koju drže da je savršena, silom nature svojim naslednicima. Najveći broj roditelja propada zbog toga što žele da svoju decu učine starijom, prema sebi, umesto da se oni podmlade prema deci.

- gdja Orbok: (gleda devojku u čudu, zatin se nasmeja)
- Karola: Zašto se smejete?
- gdja Orbok: Ne znam. Kad ste malôpre zazvonili, bila sam očajna. A sada...Svidjaš mi se, dozvoljavaš da ti kažen ti?
- Karola: Razume se, Servus.
- gdja Orbok: Vi... ti si mi uzvratila sa ti?
- Karola: Ako vas to vredja, i ako želite da se držite jednostrano, mogu vas zvati i tetkom.
- gdja Orbok: Onda bolje da ostanemo na "ti". Zovem se Erži. (Oslobodjena) Inače, prezine mi je gadnije od tvoga, zamisli ~~ovu~~ me Eržebet Kesselgruber. Švapsko prezime. U školi su mi nadali ime "Grubiček". (Sva u čudu) Čuj me, Karola, sada mi se odjednom čini kao da stojim pred školskom kapijom i polazim uz duge stepenice, naviše... (pogleda na kapiju)
- Tetka Toni: (pojavljuje se tog trenutka pozadi na kapiji)
- gdja Orbok: Evo tetke Toni!
- Tetka Toni: (otvara kapiju, ulazi)
- gdja Orbok: Stigla vam gošća, tetka Toni.
- Tetka Toni: Meni?
- gdja Orbok: Jeste, ova devojčica, zove se Karola Ištvanfi, došla je iz Sombathelja i želi da stanuje nedelju dana kod tetke Toni.
- Tetka Toni: (Stane pred devojku, zagleda je, pregovara dostojanstveno) Jesi li ti, sinko, kći Petra Ištvanfija, višeg željezničkog službenika?
- Karola: Jesam.
- Tetka Toni: A da li znaju tvoji roditelji da si došla k meni?
- Karola: Ne.
- Tetka Toni: A kad bi saznali, da li bi te išamarali?
- Karola: Bi.

- Tetka Toni: Onda možeš ostati. Poljubi me.
- Karola: Razumem.
- Tetka Toni: Nisam te videla od tvoje treće godine. Jesi li me ovakvom zamišljala? *Je lih vam dala*
- Karola: Mnogo starijom. ~~Tetka Toni ne izgleda~~ više od pedeset.
- Tetka Toni: Ne volim kad me podmladjuju. Sa svojih sedamdeset ja sam mladj, ali pedeset me čine izrazito starijom.
- gdja Orbok: Osećaj se dobro, Karola. Neću ča vam smetam pri ovom susretu. (Nežno) Servus...
- Karola: (slatko, uljudno) Servus, Grubiček.
- gdja Orbok: (mahne joj, nestane u kući)
- Tetka Toni: Gospodji Orbok govoriš "ti"?
- Karola: Da.
- Tetka Toni: I zoveš je Grubiček?
- Karola: Sprijateljila se sa njom.
- Tetka Toni: Hm. Čudna si ti devojka. Meni još nikada nije palo na pamet da je zovem Grubiček.
- gdja Orbok: (Odlazi na ulicu, u ruci joj tašna za kupovinu, zaključava za sobom kapiju)
- Tetka Toni: Odakle si saznala noju adresu? Nema ni tri meseca kako ovde stanujem.
- Karola: ~~Na~~ radiju. ^{On} Emitovali su muzičke dopisnice. Tamo ~~su~~ čula kako neko čestita sedamdeseti rođendan Antoniji Kralašovski, pesmom... pa su onda rekli i ovu adresu.
- Tetka Toni: Šteta, nisam čula. Ko je slao pesmu? Ne sećaš se?
- Karola: Na radiju su rekli: jedan vaš stari obožavalac.
- Tetka Toni: To mi još ništa ne govori. A da li se sećaš pesme?
- Karola: Bila je to Šubertova "Ave Marija".
- Tetka Toni: Onda je to bio Adam Kerekeš, direktor Instituta prirodnih nauka.
- Karola: Teta Toni, molim vas... da li je postojala mogućnost za mnogo pesama?

- Tetka Toni: Pet. Od svih muškaraca što ih ima čovečanstvo samo ih je pet koji mogu da mi pošalju pesmu sa ljubavnom posvetom. Jednu mađjarsku narodnu pesmu iz Švedske, vinsku pesmu Don Juana iz Kanade, "Noćas na vrhu omnibusa" iz Italije, jednu staru francusku šansonu iz Francuske... petu već poznaješ.
- Karola: (Zapanjena) Pet?
- Tetka Toni: Pet pesama, petorice muškaraca. To je bio moj život,
- Karola: To znači da ste vi, Tetka Toni, živeli veoma moralnim životom.
- Tetka Toni: To je preterivanje. Imala sam posla sa manje muškaraca nego poštene žene.
- Karola: A sva petorica su vas napustila?
- Tetka Toni: Srećom.
- Karola: Prema tome, tetka Toni in nije bila ni neverna.
- Tetka Toni: Naprotiv, svoj petorici sam ostala verna.
- Karola: Koji je onda bio razlog što su vas napustili?
- Tetka Toni: Istorija. Prva ljubav mi je morala emigrirati 1920.-te zbog svojih revolucionarnih shvatanja. Postao je Švedjanin, predsednik Akademije, član komisije za podelu Nobelove nagrade, i odonda mi tačno svakog meseca šalje moju malu, skromnu Nobelovu nagradu. Drugi - onaj sa narodnom pesmom, bio je pronalazač, ali pošto ovde kod svoje kuće nije mogao da se razvija, 1928. se iselio u Kanadu. Tamo ima svoju fabriku aviona. Pošiljke koje mi on šalje nazivam Ikarovom stipendijom. Treći je napustio zemlju 1938., zbog svog jevrejskog porekla, pa je sada katolički pop u Italiji. Njegove pošiljke ne diram; iz verskih pohuda odredila sam im posebno rukovanje, stavljam ih u banku, hoću luksuznu sahranu s balsamovanjem.

- Karola: Ne govorimo o smrti, teta Toni.
- Tetka Toni: Možemo mirno da govorimo. Ja inače neću da umrem pre svoje stote.
- Karola: (Smeje se) Onda mi, nolin vas, ispričajte i za poslednju dvojicu.
- Tetka Toni: Dobro. Četvrti je Francuz. On je pravi Francuz, bio je službenik ambasade, ali su ga 1939. opozvali u domovinu. Momentano je član francuske vlade. Njegov dohodak u izvesnom smislu ~~smetram~~ ^{mirujem} kao priznanje francuske nacije. Poslednja ljubav mi pada na 1941. Adam Kerekeš je taj koji čini domaću liniju. On je bio najnežniji. Svaki me je dan nečim iznenađio. ~~Posto~~ ^{čak i} je počeo da piše stihove. Posle treće pesme sam već znala da osim mene ima još nekoga. Tako je i bilo. Ispostavilo se da se ženi. Razume se da sam odmah prekinula s njim. Nisam mogla da podnesem da pored mene ima i jednu suprugu.
- Karola: Samo mi to nije jasno, kako je svoj petorici palo na pamet da vam šalju izdržavanje.
- Tetka Toni: Magare jedno, nije to bila njihova ideja. Dobili su okružnicu.
- Karola: Okružnicu?
- Tetka Toni: Moja mala trafika je srušena od bombardovanja, i kad je rat ~~desao kraj~~ ^{završio}, pomislila sam da i ja moram nešto započeti. Uz pomoć Crvenog krsta otkrila sam ~~na~~ ^{njihove} adrese i napisala okružnicu. (Priseća se) Dragi moji! Vas pet me je volelo i ja sam volela vas. Bio je rat i sve što sam imala, propalo mi je. Jedini moj oslonac su tih pet muškaraca kojina sam dala svoj život. Nisam licemerka, svima vam pišem. Mislite na mene, na onu koja nije zažalila što vas je volela. -Eto, pismo je bilo toliko. Nije prošla ni cela godina a prve pošiljke su počele da stižu. Još postoji večna ljubav.

- Karola: Tetka Toni je kao neki galeb.
- Tetka Toni: Hvala ti, Karola. Raduje me da te podsećam na galeba, a ne na neku vrstu kvočke.
- Karola: Ali, ne!
- Tetka Toni: Možeš da mi kažeš ti, baš kao gospodji Orbok.
- Karola: Tetka Toni, ipak ne smem.
- Tetka Toni: Zašto? Gospodja Orbok je mlađja od mene samo nekoliko decenija. To nije vreme.
- Karola: Istina je. Ljubim ti ruke, teta Toni.
- Tetka Toni: Raduje me što si došla. Vanredno ćemo se zabavljati. Ujutro u bazen za plivanje, pre podne malo švrljanja po gradu, posle podne u poslastičarnicu, uveče...
- Karola: (ustukne, prekida je) A kada ćemo gledati muzeje i galerije?
- Tetka Toni: U kišne dane, kad ^{nije ni budemo valjda} ~~već uopšte nećemo znati~~ šta da započnemo sa slobodnim vremenom.
- Karola: Ali, teta Toni, molim te lepo... zar ti ne voliš da se kulturno uzdižeš?
- Tetka Toni: Ne. Meni kulturno uzdizanje stvara bore na licu. Ja se samo tamo osećam dobro gde ne mora da se misli. Na bazenu, ulici, u poslastičarnici i u veče, naravno u pozorištu. Hodi, da ti pokažem tvoju sobu. (Podje ka drugoj strani kuće, Karola je prati, nosi svoju torbu). Muzika, Svetlo se menja. Kasno posle podne.

3. Lukave male melodije

- gdja Orbok: (dolazi s kantom za polivanje cveća, počinje da zaliva cveće).
- Orbok: (Otvora kapiju, ulazi u kuću kroz ulaz koji gledalac ne vidi. Malo zatim izlazi na terasu). Servus, sine. (počjubi je u čelo)

- gdja Orbok: Servus, Pišta.
- Orbok: Privirio sam kod Djule, vidim nema ga kod kuće.
- gdja Orbok: Nije još došao.
- Orbok: Brži, ostavi kantu. (Ona ga poslušala) (Orbok joj pokazuje na stolicu koja je malo udaljena od drugih.) Sedi.
- gdja Orbok: Da nećeš i samom da "porazgovaraš"? (Ipak sedne)
- Orbok: Prodiskutovao sam stvar sa drugom Bodonijem. (Gleda sve mračnije)
- gdja Orbok: Pa, šta je rekao?
- Orbok: Da se na tu stvar mora gledati dijalektički.
- gdja Orbok: Pa?
- Orbok: Pa ja sada tako gledam.
- gdja Orbok: Ili?
- Orbok: Jasno sagledavam rešenje.
- gdja Orbok: Zašto onda gledaš tako mračno?
- Orbok: Jer je to moguće najnepovoljnije rešenje.
- gdja Orbok: Zašto?
- Orbok: Drug Bodonji je postavio pred mene četiri teze. Prva: ako sinu zabranim poznanstvo sa bifedžikom, onda će devojka poći opet putem nemoralna. Druga: ako dozvolim sinu da ima odnose sa tom devojkom, onda će dečko poći putem nemoralna. To je situacija.
- gdja Orbok: A gde je rešenje?
- Orbok: Rešenje se sadržuje u trećoj tezi. "Druže Orbok-pogleda me drug ministar, zanislivši se-vaš sin mora da prekine sa tom devojkom iz bifea, ali da prekine tako da devojka zbog toga ne sklizne ponovo niz onu moralnu padinu na kojoj je uspela samo pomoću vašeg sina da se zadrži."
- gdja Orbok: To je rekao?
- Orbok: To. A sa gledišta socijalističkog morala to i jeste jedino ispravno rešenje.

- gdja Orbok: Teoretski.
- Orbok: Naravno.
- gdja Orbok: Ali, kako se to može praktično izvesti?
- Orbok: To sam i ja pitao druga Bodonija,
- gdja Orbok: Šta ti je on odgovorio?
- Orbok: Rekao je da to prepušta meni. (posle male pauze) Ali ako ja ne nadjem rešenje - digao je kažiprst drug Bodonji: "život će ga već naći." Jer život pronalazi izlaz iz najbezizlaznijih situacija". Tako je drug Bodonji izrekao svoju četvrtu tezu, rukovao se sa mnom i ušao na sednicu ministarskog saveta.
- gdja Orbok: Pa, šta sad hoćeš da učiniš, Pišta?
- Orbok: Moj je zadatak da Djulu preotmem od bifedžike, a da ona istovremeno bude zadovoljna tim rešenjem.
- gdja Orbok: Oteraćeš Djulu?
- Orbok: To ne mogu, jer to ne odgovara zanislina druga Bodonija. U tom pravcu mi teza vezuje ruke.
- gdja Orbok: Znači, ni ti nećeš da se odseliš kroz tri dana?
- Orbok: Humanizan druga Bodonija i to sprečava.
- gdja Orbok: Pa, šta ćeš onda da uradiš?
- Orbok: Ne znam. (Baca svoj sako na jednu baštensku stolicu). Kad radim uvek mi padne nešto na um, (udje u malu radionicu, odmah izlazi s jednom stvari koju je počeo da radi) Što se toga tiče dosta hladno primaš činjenicu da sam zapao u ovako težak položaj.
- gdja Orbok: Da li bi ti bilo lakše da Djulu oteraš ili da se ^{ti} odseliš od kuće?
- Orbok: Ne znam. U svakom slučaju, ^{ti nisi} izgledaš ^{čim više} suviše mirna ^{ako} se uzme u obzir ^{da} naš sin i sada, verovatno, leži u krevetu one ženske.

- gdja Orbok: Veoma dobro znaš, Pišta, šta osećam, i da je moja najveća želja-povratak našeg sina, ali bih se više radovala da se to ostvari ^{pravilno} ~~garnetno~~, bez užasnih svadja koje bi vodile ka porodičnoj tragediji. Drug Bodonji je u pravu.
- Orbok: To mi je jasno i bez tebe.
- gdja Orbok: PĀrodični problemi se danas rešavaju na savremen naćin.
- Orbok: Savremen?
- gdja Orbok: Da, a ne na osnovu zastarelih metoda koje su do sada primenjivani.
- Orbok: Zastareli metodi? (Sing)To zvući kao da je rekao drug Bodonji.
- gdja Orbok: Nije on rekao.
- Orbok: Ne? A ko onda?
- gdja Orbok: Karola.
- Orbok: ko?
- gdja Orbok: Rodjaka tetka Toni, ućiteljica, jutros je stigla iz Sombathelja, stanovaće kod nje nedelju dana. Sada su na nekoj izložbi, Devojka s veoma originalnim i modernim shvatanjima, (Ustaje sa stolice)
- Orbok: Siroća tetka Toni, baš je zaslućila posetu. Inaće je ta ^{uć prećna} siroća matora devica uvek sana.
- gdja Orbok: Pa i jeste... Ide ^{na} spremaću nešto za večeru, sigurno si već gladan.
- Orbok: Hvala.
- gdja Orbok: (Podje pa se vrati)Najveći broj roditelja propada zbog toga što žele da svoju decu ućine starijon, prema sebi, umesto da se oni podmlade prema deci.
- Orbok: Velika misao, lepa, dijalekćićka koncepcija.
- gdja Orbok: To, Pa tako i mi ne moćemo potpuno da zastarimo samo stoga što smo roditelji,
- Orbok: Misliš da smo ostareli?
- gdja Orbok: (Nije u stanju da odgovori, tućno se osmekuje) Iden, spremaću večeru (Poćuri u kuću).
- Orbok: (Gleda preda se, dugo, razmišlja, pa se oglašuje, zamišljen) Najveći broj roditelja propada zbog toga što žele da svoju decu ućine starijon, prema sebi, umesto da se oni podmlade

prana deci. (Potvrđno klimajući Prava nisao! Uzalud, drug Bođonji ostaje drug Bođonji. (Ulazi u šupu, uzima turpiju i nešto radi).

Tetka Toni: (pojavljuje se s Karolom na ulici. Obe su šarmantne, samo s razlikom od pola stoleća. Ulaze u dvorište, tetka Toni pošto je čula turpiju, povede Karolu prema terasi. Kad ugledaju u otvoru šupe Orboka koji stoji leđima okrenut nagne se Karoli) To je muž ^{trne} Grubičeka... Hodi da te predstavim. Govori s njim s velikom poštovanjem, strašno voli da ga poštuju. (Podje ka šupi) Dobar dan, družo Orbok. Da vam predstavim svoju malu rođaku,

Orbok: (okrene se) Dobar dan. (Izlazi iz šupe) Izvinite ruke su mi umazane uljem. (Pružá lakat) Ištvan Orbok.

Karola: Karola Ištvanfi. Jelte da je strašno imo?

Orbok: Malo je nacifrano. Moja supruga ni je već pomenula da ste stigli. Kako se osećate u Budimpešti?

Karola: Sjajno. Zamislite, bili smo na izložbi Uneska. Videli smo postanak i razvoj pisma. Zar to nije čudesno?

Orbok: (Iznenadjen) "bujnom neposrednošću" Jeste, to je...

Tetka Toni: Za poslastičarnicu nam nije ni ostalo vremena. Sašes kraj Kleopatrinog potpisa smo stajali deset minuta, s nekom ~~draganom~~ dragom. Pa koliko je čovečanstvo još posle toga naškrabalo. ~~je~~ je se s Karolom na ulici, da su šarmantne, samo

Karola: Kleopatrin potpis se sastoji iz jednog lava i dve ptice.

Kako je to bilo sjajno, kada je čovek mogao slobodno potpisati tako divnu pticu i lava, stoji leđima okrenut

Tetka Toni: Što se toga tiče, i ja bih mogla da certan ptice, predstavim.

Karola: Male galobove? s velikom poštovanjem, strašno voli da ga

Tetka Toni: Hvala, draga. Drug Orbok bi mogao da potpiše i lavove s velikom broju. ~~su~~ su

Orbok: (Zar ne vi, tetka Toni, držite za tako hrabrog čoveka?)

Karola: (Gleda u Orboka raširenih očiju). Je! Je!

Orbok: (Iznenadjen) Čemu se čudite? ~~su~~ su

Karola: Tona kako vi, družo Orbok, imate divan glas, malo da

Orbok: Divan? Ja. Kako se osećate u Budimpešti?

Tetka Toni: Sjajno. Zamislite, bili smo na izložbi Uneska. Videli smo

Karola: Baš takvim glasom obično govori na televiziji jedan ministar...
Ne mogu da se setim kako se ono zove.

Orbok: Drug Bodonji?

Karola: On!

Orbok: Zanimljivo, na tome ješ niko nije upozorio. (Tetka Toni)
Jeste li vi opazili tako nešto?

Tetka Toni: Ne znam. Ja na televiziji slušam samo opere. A u njima drug
Bodonji nema običaj da učestvuje.

Karola: Retko ~~lep~~ muški glas. Prema mojim zapažanjima dobra većina
mzškaraca ima neprijatnu boju glasa. I teta Toni je tog
mišljenja, zar ne?

Tetka Toni: To nisam imala prilike da zapazim. Pored mene su muškarci
samo u najredjim prilikama dolazili do reči. Dok sam bila
mlada tako sam rasipala reči kao rodna voćka plodove.

Orbok: Veoma me zanima zašto je rekla da imam lep glas?

Tetka Toni: Sve što joj je na umu to joj je na drumu. ^{Koliko nam je} ~~Kao što sam istu~~ ^{supru}
~~sila~~ takva joj je ~~prizoda~~.

Orbok: Dakle (osnehuje se) vi držite da sam lep?

Karola: Samo vaš glas, družo Orbok. Inače, uopšte niste lepi.

Orbok: Pa i nije važno da jedan šofer bude izrazito divan. To ne
spada u stružu.

Karola: Po mom mišljenju bilo bi dobro da su svi lepi. Ja bih želela
da i decu naučim prvenstveno tome da budu lepa.

Tetka Toni: Naime, moja draga je učiteljica.

Karola: Tako lepa i jednostavna kao Eržika.

Orbok: Ko je ta Eržika.

Karola: Vaša supruga.

Tetka Toni: Družo Orbok!

Orbok: Izvinite... Zaista nisam mogao da ponislim da vi, mlada
devojka, govorite o mojoj supruzi kao o Eržiki.

Karola: Ona me je ovlastila.

- Tetka Toni: Još i više, može da je zove Grubičok.
- Orbok: Kako?
- Tetka Toni: Tako su je nekada zvali u školi.
- Orbok: Meni to nije nikada rekla. Zapazio sam po rečima moje supruge da ste joj veoma brzo postali dragi, ali da vam je otkrila ovakve stvari o sebi, to nisam mogao da predpostavim.
- Tetka Toni: Njoj ljudi sve kažu. I ja sam joj se tako izbrbljala na izložbi, da sam se i sama iznenadila.
- Orbok: (Posmatra Karolu) Činjenica je da u vama ima nečeg što budi poverenje. (Smije se) Znao ni ja neman dlaka na jeziku.
- Tetka Toni: Raduje me što ~~je~~^{se} i vama družo Orbok, dopala, pošto je već našla mesta u Eržikinom srcu. Eržika je vaša supruge, družo Orbok, da ne biste opet zaboravili. (Uzima pod ruku devojku) Izvinita, morano da idemo da se presvučemo, jer večeras idemo u pozorište, na Kneginju čardaš~~u~~.
- Karola: (Upozorava) Na Kralja Lira, molim Teta Toni.
- Tetka Toni: (Predaje se) Neka bude kralj. (Uzdahne) Sutra nogu opet kod kozmetičarke (Odlaze u kuću).
- Orbok: (Gleda za njima zanišljen, lice mu se razvlači u smeh. Ponovo počinje da radi, zvižduće).
- gdja Orbok: (dolazi iz kuće) Želiš li salatu od paprika ili paradajza? (Obrok zvižduće još veseliije) Ti zviždiš?
- Orbok: Da, želim salatu od paprika i zviždućen.
- gdja Orbok: Nisam te čula najmanje deset godina da zviždiš.
- Orbok: Moguće je, sinko, ali već najmanje deset godina nisam bio tako dobro raspoložen kao sada.
- gdja Orbok: Dobro si raspoložen?
- Orbok: Da. I ja sam srećo Karolu.
- gdja Orbok: Je li da je slatko stvorenje?

Orbok: Jeste, sinko Grubišok.

gdja Orbok: (smije se) Razgovarali ste i o neni?

Orbok: Ta devojka mi je vratila duševni mir i voru u to da će se sve ponovo okrenuti na dobro.

gdja Orbok: Na šta to misliš?

Orbok: Mislin da druga Bođonija.

gdja Orbok: Ćak i povedon ove devojčice misliš na njega?

Orbok: Radi se o četvrtoj tezi, draga moja. "Život pronalazi izlaz iz najbezazlednijih situacija". Razumeš li?

gdja Orbok: Ne.

Orbok: Ne razumeš? Život se već uneošao u Djulinu, na izgled tako *neretivno* ~~ne zanimaliva~~ stvar i otkrio izlaz.

gdja Orbok: Neman pojna šta planiraš.

Orbok: Ništa ne planiran. Život planira, sinko. Poslao je ovako ovu devojku, u koju će se Djula... zaljubiti.

gdja Orbok: Zašto bi se zaljubio u nju kad on voli devojku iz bifea?

Orbok: Jer nije moguće da se u ovu devojku neko ne zaljubi. To je tako lepo, tako drago, tako pametno, tako slatko stvorenje... Valjda poliko poznajem svog sina, koji je, ipak, kako god da se uzme, kakav kakav san ja bio u nojoj dvadeset i drugoj godini.

gdja Orbok: Varaš se. Ti nikada nisi imao u životu posla sa tako lakomnom žensken kao što je ta bifedžika.

Orbok: Gledaj, Eržika, moja, ti me nisi još ni poznavala kada sam imao dvadeset i dve godine.

gdja Orbok: Pišta...

Orbok: Naine, dok nisan naišao na tebe i na pokret, moja je priroda bila prilično nalik na Djulinu.

gdja Orbok: I ti to meni tek sada govoriš?

Orbok: Još u vreme konspiracije sam naučio da se na javnost iznosi svo u svoje vreme.

gdja. Orbok: Zar sam ja za tebe javnost?(zasmeje se)Pišta, zar si ti zaista bio takav kao Djula?

Orbok: Jesam, ..

gdja. Orbok: Onda izvoli, sedi u ovu stolicu. (Pokazuje na onu baštensku stolicu na koju obično Orbok stavlja svog sina da "porazgovara" s njim).

Orbok: (Sedne s izrazom lutanja koji priznaje)

gdja. Orbok: Pišta, ..

Orbok: Molim.

gdja. Orbok: Nisan znala da imaš tajne koje kriješ od mene.

Orbok: Ja ću ti odmah objasniti kako...

gdja. Orbok: Nemoj mi ništa objašnjavati. Tako se radujem što si mi to rekao.

Orbok: Raduješ se?

gdja. Orbok: Da, .. da ipak nisi tako strašno savršena.

Orbok: Naravno, sinko, hm...

gdja. Orbok: (Nastavlja oduševljeno) Tako zanorno bezgrešan. Jer, treba da znaš, ^{da} jer je veoma teško jednoj jednostavnoj, ~~sinko~~ ^{obično} ~~pravnoj~~ ženi da živi pored jednog ^{metne} ~~idola~~ ^{meca}.

Orbok: (skriveno) Hm, ~~ideal~~... to je, možda ipak malo preterano.

gdja. Orbok: Nije preterano, srce moje. Sad sam tako srećna. (Poniluje muža po sedoj kosi) U pravu si i u tome da je Karola zaista tako lepa, tako draga, tako pametna, tako slatko stvorenje, kao što je ti vidiš. I bilo bi to veoma dobro kada bi se sve dogodilo tako kako si to ti zamislio... Ali ja, nažalost, nisan tako sigurna da će i naš Djula otkriti u Karoli sve ono lepo i dobro što si ti svojim oštrim vidom u njoj video.

Orbok: (Ustaje sa stolice, svečano) Umiri se, sinko. Djula je u dubini svoje duše tačno takav kao ja. Ideal njegove duše je ovo slatko stvorenje čiste duše a ne ona bifedžika. Uveravan te da će je zavoleti.

gdje: Orbbke (gleda svoga muža s obožavanjem) Kako ti se sijaju oči,
Pišta, Sasvin si se pođnladio.

Obroks: Jesam, draga, sada se osjećam kao da mi je dvadeset go-
dina. (Nagleda ženu oko ramena pa polako ušetaju u kuću)
Nagleda ^{herbarua} muzika, mladalačka, ruga se romantici.
Sedam se zamračuje.

4. Ponoćni duet

Mesečina, otvaraju se vrata na balkonu. Pojavljuje se
Karola u donjoj haljini-penjoaru tetke Toni, legne na
metalni krevet za odmaranje, čita pored male lampice.

Julije: (Pojavljuje se posle kraćeg vremena, pozadi, po meseči-
ni, optezno otvara kapiju. Ulazi u dvorište na vrhovina
prstiju, stane na terasu, spotalne se u jednu od fotelja)

Karola: (Uplaši se od šuma) Jao!

Julije: Izvinite. Ljubin vas, teta Toni. Čitate?

Karola: (Neostavljajući knjigu) Čitan, ali nisam tetka Toni.

Julije: Niste?

Karola: Nisam.

Julije: Recite mi samo još jednom da niste.

Karola: Nisam.

Julije: Zaista niste tetka Toni. Vi govorite sasvin drugačije.
Imam jednog kolegu u radionici koji tako govori. Ali
on je iz Sembathelja.

Karola: I ja sam iz Sembathelja.

Julije: Sada je već sasvin sigurno da niste tetka Toni.

Karola: (Spusti knjigu i klekne na krevet) Dobro veče.

Julije: Dobro veče. (Pogleda devojku) Kakva sam ja životinja,
pogrešio sam za čitav vek! Povlačim "Dobro veče". Sial.
(Skraćenica od "servus" nešto kao kod nas "čao" op. pr.)

Karola: Sial

- Julije: Ko si ti?
- Karola: Rodjaka tetke Toni, učiteljica, jutros sam stigla i ostajem ovde nedelju dana.
- Julije: Zoveš se Djula.
- Karola: Čula sam već o tebi. Upoznala sam tvoje roditelje. Ti si televizijski tehničar.
- Julije: Drugo nisi o meni čula?
- Karola: Ne.
- Julije: Nisi čula kako sam strašan tip.
- Karola: Ne.
- Julije: Razgovor o meni mora da je bio vrlo kratak. Kako se ti zoveš?
- Karola: Inan nepodnošljivo ime.
- Julije: Ništa, preživuću nekako.
- Karola: Karola Ištvanfi.
- Julije: Računao sam s gorin. Laku noć.
- Karola: Laku noć.
- Julije: Šta čitaš?
- Karola: Vodič kroz Budimpeštu. Šta bi mi ti preporučio da pogledam od znamenitosti glavnog grada?
- Julije: Mene.
- Karola: Hvala na preporuci.
- Julije: Nema na čemu, laku noć. (Otvora prizemne šalone da bi se uvukao kroz prozor)
- Karola: Dolaziš li obično uvek ovako kasno kući?
- Julije: Danas sam došao dosta rano. Poveo sam Mariku na Kralja Lira, onda smo napravili jedan džir pa sam odmah došao kući.
- Karola: Zove se Mari?
- Julije: Da.

- Karola: Kako joj se dopao Kralj Lir?
- Julije: Dopao joj se, samo su joj ludila išla na živce. Rekla je ako je neko šiz neka ide u ludnicu a ne u pozorište.
- Karola: Zanirljivo mišljenje.
- Julije: Jeste. Znaš, ne sija baš znanje.
- Karola: I ja sam bila ^hKralju Liru večeras. S tetkom Toni.
- Julije: Zaista? Eto, kako da se nismo našli?
- Karola: Pa jeste. Bar sam mogla da upoznam Mariku. (Posle male pauze) Lepa?
- Julije: Ne previše.
- Karola: Da li se dopada tvojim roditeljima?
- Julije: Naročito non ocu. Baš mi je jutros saopštio da ukoliko u roku od tri dana ne prekinem sa Mari, nogu da idem do djavola.
- Karola: Prekidaš?
- Julije: Jesi li bolesna? Volim je.
- Karola: Zašto ti otac brani da budeš sa Mari?
- Julije: Ina protiv nje razloge moralne prirode. Naime, umogi su joj se udvarali.
- Karola: Koliko?
- Julije: Ne znam. Mari radi u ministarstvu a znaš kolika je kod nas birokracija.
- Karola: Daktilografkinja?
- Julije: Ne, radi u bifeu. Popravljae sam televizor kulturne dvorane, pa sam se tada upoznao s njom.
- Karola: Pa šta će sada da bude s vama?
- Julije: Šta bi bilo? Prekosutra se selim od kuće.
- Karola: Možda će dotle otac da ti onekša.
- Julije: Ne poznaješ ga! Ono što jednom kaže, to tako mora da bude. Strašobalno konzervativan čovek. Troši silnu energiju na moje vaspitanje.

- Karola: Tragedija roditelja
- Julije: Šta?
- Karola: Kada ljudi postanu roditelji, zaborave da misle mladolčki.
- Julije: To je prirodno.
- Karola: Zašto bi bilo? Kao toliki drugi roditelji, i tvoj se otac predao starosti. Trebalo bi da ga neko povede natrag ka omladini.
- Julije: (smeje se) Sjašno mitinguješ!
- Karola: Uzalud se smejaš. Ako ume, čovek može biti mlad, dokle želi. Ja ću celog života sačuvati vrline mladosti.
- Julije: Lako je o tome držati govorancije sa dvadeset godina. Ali da smo stari bračni drugovi, recimo ti i ja... ti bi bila isto tako bolesno usamljena kao moja mama, a ja bih ogorčeno napadao svog sina, sa stanovišta moralnih principa, što se zaljubio u jednu bifedžiku. Pregorela sijalica ne svetli. To sam ja na račun mog oca, bilo je to samo uporedjenje.
- Karola: A ako ga ja naučim da ponovo svetli?
- Julije: Ti?
- Karola: Ja.
- Julije: E, pa laku noć. (Opkorači prozorsku dasku)
- Karola: (Za njim) Zašto? Zar ne možeš da zamisliš svog oca kako je izmenio svoje zastarele poglede.
- Julije: On? Ni za stolće.
- Karola: (nestrpljiva) Ne?
- Julije: (raširi ruke) Ne.
- Karola: (strasno) A ja ti kažem da ti ne poznaješ svog oca. Pored toga, sigurno se ponašaš glupo prema njemu. Ako zaželiš, ja ću tvog oca uvrstiti među one napredne roditelje koji ne žele da sputavaju ličnost svoje dece.

Julije: (zasmeje se) Ha!

Karola: Koji ne naneću svojim sinovima sopstvene moralne principe.

Julije: O, nevinosti!

Karola: Da se kladimo da će te tvoj otac u roku od tri dana zagrliti i reći ovako: Od sada, sine, idi svojim putem.

Julije: Karola, ti si opohalna gerlica.

Karola: Ne veruješ mi?

Julije: O, ti mrdjete zomljski!

Karola: E, pa dobro! Videćemo ko je u pravu. Laku noć. (Uvredjeno napusti balkon)

Julije: (ispetlja se ponovo sa prozora, ka balkonu) Laku noć, gušćice provincijska! (Skoči kroz prozor) Tišina, pa najjednom muzika, scena se osvetli.

5. Jutarnji ritmovi

Rano jutro, sveža svetla, otvaraju se prizorna vrata na koja izlazi Orbok.

Orbok: (U trenorei, vedro stane na sredinu terase, duboko diše vazduh koji mu tako prija, odlučno ulazi u radionicu, tamo nešto čeprika, nešto kasnije izlazi na dvorište sa dva tega (dizački tegovi sa po dve kugle), pobeđničkim izrazom na licu. Počinje da vežba prvo s jednim pa sa oba tega. Uživa u svojoj snazi.

gdja Orbok: (izlazi iz kuće, opazi svog muža, u čudu) Pišta...

Orbok: (Tegove drži iznad glave) Izvoli, draga...

dja Orbok: Vežbaš?

Orbok: Da.

gdja Orbok: Uspevaš ovoliko da izbaciš te teške tegove?

Orbok: Nisu ni toliko teški.

gdja Orbok: Najmanje deset godina te nisam videla s tim gvozdenim kuglama.

- Orbok: Ulenjio sam se poslednjih godina, nema sumnje.
(Ponovo izbacuje u vis tegove)
- gdja Orbok: Da ti ne naškodi?
- Orbok: Ta nemoj.
- Julije: (Nagne se kroz prozor, polunag, zapanjen^ž opazi oca u pozi koja bi mogla da bude čitava cirkuska atrakcija)
Tata...
- Orbok: (okreće se u pravcu glasa, sa tegovima) Ni tobi ne bi ništa škodilo kada bi malo promrdao svoje mišiće.
- Julije: Sutra ću ranije da ustanem, sada već moram u radionicu.
- Orbok: (I dalje izvodi razne produkcije, u međuvremenu nastavlja da govori) Reci mi, sine, jesi li se sreo već sa gošćom tetka Toni?
- Julije: S Karolom? Kako da ne, sinoć kad sam se vratio.
- Orbok: Pa... Kako ti se dopada?
- Julije: Ne znam šta da kažem? Sladja devojka se još nije rodila na kugli zemaljskoj. Izvinite, tata... ostavio sam košulju u kupatilu. (Povuče se i nestane)
- Orbok: Šta sam rekao? (Pobedonosno pogleda svoju ženu) "Sladja se devojka još nije rodila na kugli zemaljskoj"... Sentimentalni razvoj je krenuo.
- gdja Orbok: Čuderno.
- Orbok: Nema u tome ničeg čudernog, draga moja. Poznajom ja svog sina.
- gdja Orbok: Tobo ja to, Pišta... O tobi sam rekla da si čuderni.
- Orbok: Ne preterujmo, sinko.
- gdja Orbok: Nije preterivanje. Idem, daću Djuli doručak. (Radosna pohi- ta u kuću)
- Orbok: (ostaje sam, pravi lake vežbe disanja, ali kada neko gero otvara bravu na vratima balkona, baci hitar pogled na višće i brzo uzima svoje tegove).

- Karola: (Stupi na balkon, prostire čarape. Kad ugleda Orboka, začudi se ali s odobravanjem posmatra kako taj muškarac u godinama izbacuje tegove) Tako ste snažni?
- Orbok: Potrebno je malo kretanja ovako u jutro. Čovek ceo dan komotno sedi pored volana.
- Karola: Ipak, izvolite~~z~~ ostavite već jednom. Biće mnogo...
- Orbok: Mnogo? (Tri puta izbaci tegove, pokušava da savlada zadihanost)
- Karola: Vi ste strašno snažni.
- Orbok: Nemojte. Jedva ih nekako izbacujem do deset puta, ma da su teški svega dvadeset kila.
- Karola: Dvadeset kila?
- Orbok: Svaki. (Najzad ostavlja tegove) Tako rano ustajete?
- Karola: Teta Toni i ja smo skuvale za ceo dan. Napravile smo program za ceo dan, bazen, rimske iskopine, Nacionalna galerija, muzej u tvrđavi...
- Orbok: I tetka Toni to sve izdržava?
- Karola: Ja treba pored nje da izdržim. Na žalost, u večje hoće još i da ide u varijete.
- Orbok: Istina je, ona je neumorna. Iako, mora da je mnogo radila za te svoje penzije.
- Karola: (veoma zbunjena) Sigurno.
- Orbok: Od moje žene sam čuo da je tetka Toni bila profesionalna bolničarka u više zemalja, i da je ceo svoj život posvetila tome da bi blažila patnje drugih. Ustvari lepo je što te građanske demokratije tako poštuju samopregornost. No, one to ne rade same po sebi. Postoje tamo sindikati.
- Karola: Verovatno...Recite mi, molim vas, da li je Djula već ustao?

- Orbok: Odmah će poći od kuće. Čuo sam da ste se sinoć sreli,
Karola: Da, čitala sam ovde na balkonu kada se vratio. Isti je kao vi, družo Orbok.
Orbok: Čini vam se da liči na nene?
Karola: Veoma.
Orbok: A, da li je... simpatičan?
Karola: Beskrajno.
Orbok: To me raduje.
Karola: Naravno, muškarci nisu sami po sebi takvi. I vi, družo Orbok, možete sebe da smatrate srećnim čovekom, jer vam je sudbina dodelila tako lepu i dragu ženu kao što je Eržika.
Orbok: To je nesumnjivo,
Karola: Naš je poživ da muškarcima dajemo krila.
Orbok: Naravno tako da učestvujete i u produktivnom radu.
Karola: Prirodno.
Orbok: I Eržika je ranije radila, ^{neka} ~~nek~~ pola godine kako je kod kuće. Radila je, proizvodila i usput mi davala krila, kako vi to kažete...
Karola: Zato ste, družo Orbok, i uspehi da iz Djule stvorite ovako sjajnog mladića.
Orbok: Mislite?
Karola: Da. A danas je to prava retkost, roditelji su obično toliko zauzeti vaspitanjem, da i ne opažaju one koje vaspitavaju.
Orbok: Ina u tome nečega.
Karola: Zaista napredan roditelj ne sputava ličnost svog deteta.
Orbok: Razume se.
Karola: Ne nemoć svojim sinovima svoje moralne principe.
Orbok: Jasnije nego dan.

Karola: Pomozu ih da idu svojim putovima.

Orbok: To je to! Slušajte, devojčice, ima drug Bedonji, s tim u vezi jednu izvrsnu tezu. "Najveći broj roditelja propada zbog toga što žele da svoju decu učine starijom, prema sebi, umesto da se oni podližu prema deci". No, šta kažete na ovo? Ne znam samo da li shvatate svu dubinu ove misli?

Karola: (savladava iznenađenje) Mislim da shvatan...

Orbok: I ja sam tek juče čuo prvi put. Moja supruga je citirala. Po mom mišljenju, mogla bi ova teza da bude osnova socijalističke pedagogije. Naravno, i ono je zanimljivo što ste vi izrekli malopre o ženama, koje muškarcima daju krila. Nema sumnje i ja sam dobio krila. Krila, koja... jednom rječju krila.

Karola: Da.

Orbok: E, vidite, Karola, to je ono što nama simu nedostaje, krila.

Tetka Toni: (iz stana) Karola! Karola!

Karola: Izvinjavam se, zovu me. Idem, teta Toni! (Udje sa balkona)

gdja Orbok: (dolazi iz kuće uzbuđena) Ispitivala sam ga dalje o Karoli. Govori o njoj s oduševljenjem...

Orbok: Isto kao Karola o Djuli.

gdja Orbok: Govorio si s njom?

Orbok: Nema ni sekunde, izašla je na balkon.

gdja Orbok: I šta je rekla?

Orbok: Pominjala je krila.

gdja Orbok: Krila?

Orbok: Krila, koje žene daju muškarcima. Ako ne osećanje ne vara, devojčica vidi stvar na takav način, da Djula - nema krila. A ja ih imam.

- gdja Orbok: Ti?
- Orbok: Da, a po opažanjima Karolininin, ti si ta koja mi ih je dala.
- gdja Orbok: Ova će nas devojčica sve osvojiti. Otkad je tu, osećam se deset godina mladjom. (Pokazuje tegove) Kod tebe sam izgubila računicu.
- Orbok: Veruješ li da ćemo uspjeti da nadjemo neku nišju stazu kojom ćemo pobeći od starosti?
- gdja Orbok: O, dragi...
- Orbok: Iđemo i mi na doručak. Te nomač ne doručkuje sam. (Nežno zagrlji svoju ženu oko ramena i tako udje s njom u kucu)
- Tetka Toni: (Izlazi uzbuđjena na balkon, drži Karolu za ruku) Gde je vežbao?
- Karola: (Pored T.Toni) Tamo, pored onih tegova.
- Tetka Toni: (Užasnuta kad ugleda tegove) Onih?
- Karola: Onih.
- Tetka Toni: Strašno. Njih ti je on podizao?
- Karola: Jeste.
- Tetka Toni: Neman reči.
- Karola: Zašto si toliko uzbuđjena, teta Toni?
- Tetka Toni: Odgovori mi na to, da li si opazila neki čulni momenat u njegovom dizanju?
- Karola: Brzo je disao.
- Tetka Toni: Nisam na to mislila, nego, da mu se nisu nekako naročito sjale oči, kada te je gledao, dižući te njegove tegove?
- Karola: Ne razumem šta me to pitaš?
- Tetka Toni: Pitan te da li te drug Orbok, za vreme njegovih vežbi, nije posećao na pevajućeg slavuja?
- Karola: Neman pojma o čemu misliš.
- Tetka Toni: Karola, ja slutim najgore.
- Karola: Šta to slutiš, teta Toni?

- Tetka Toni: Razmisli, za ime neba. Nije reč o slavuju, već o lavu koji hoće da pobegne iz svog kaveza. Nadam se da ne sada već razumeš. (Žurno se vraća)
- Karola: (Slegne ramenima, zaista je ne shvaća)
- Julije: (Dolazi veselo iz kuće, u ruci mu je tašna s alatom; Opazi Karolu, vedro joj krilnac) Tu si? Hteo sam da ti zviznom. Dobro jutro.
- Karola: Dobro jutro. Zašto si hteo da mi zvizneš?
- Julije: Samo da ti kažem... da ćeš još na kraju biti u pravu. Začarala si oca! Zamisli, za vreme doručka nije ni reči progovorio o Mariki. Još i više, prijateljski me je lupnuo po leđima kad sam se pozdravio s njim. Karola, ti si čarobnica! Dozvoljavaš li da ti u znak mog divljenja poljubim ruku?
- Karola: (Snejući se postavi ruku na ogradu balkona) Izvoli.
- Julije: Moment. (Uzima merdevine koje stoje pored terase i postavlja ih na balkon, hitro se popne uz njih, sedne na vrh i poljubi Karoli ruku) Gledam u tebe kao moj otac u druga Bogonjija.
- Karola: (Uzdahne) Nisi ti prvi momak koji me tako gleda.
- Julije: To ti verujem.
- Karola: Na primer, u Sombatholju ne svi mladići poštuju.
- Julije: ~~Ako uzme sebe za primer, onda i u Pešti takodje.~~ ^{niko se ne}
- Karola: Jedan dana mi je jednom rekao da ne voli da traći svoje vreme na mene, jer sam ja takav tip žene, koju čovek mora obavezno da uzme za suprugu.
- Julije: E, to je zaista velika prirodna katastrofa. I mene to odbija.
- Karola: Tebe? Pa ti si zaljubljen.

- Julije: Baš zato. Znaš, na nože je, iz cele školske tortute, jedino pesnik Petefi (Petőfi) imao uticaja. "Sloboda, ljubav - to dvoje mi treba!" Dakle - nikako ne brak! Zato ja i obožavam toliko Mariku, znaš, ona mi ne preti porodičnim planovima. Zašto ne gledaš tako začudjeno? Razume se, jedna tako savršena, jedna tako poštovanja vredna devojka baš i ne može da dhvati moja strahobalna shvatanja.
- Karola: Izgleda, da je moja sudbina da me poštuju.
- Julije: Jeste, ti si se rodila da budeš poštovanja vredna. Šta bi današnji momci mogli da počnu s jednom takvom devojkom kao što si ti? S tobom ne može čovek da se glupifa, pred tobom ne može da se praviš važan, ti si umno biće, i tako to. Tobi se mogu približiti samo izuzetno karaktorni đasovani. Ja mogu, u najboljem slučaju, da ti se divim.
- Karola: Proletos mi je jedan mladi profesor u Sombathelju rekao da kad mene gleda, mnogo misli na Akademiju nauka.
- Julije: Tako je to. Oštro zapaženo, možeš da budeš ponosna.
- Karola: (Gorko) To sam.
- Julije: Divna si i savršena.
- Karola: Kažeš, da sam divna?
- Orbok: (U trenutku kada jen postavljeno pitanje, izlazi u svom tamnom odelu, spreman za polazak, na prizemna vrata. Ustulao kad ugleda Karolu i Julije koji sedi na vrhu merdevina. Gleda ih bez pokreta).
- Julije: Divna si i savršena. (Ponovo joj ljubi ruku, sjuri se niz merdevine, juri ka kapiji, mašući rukom) Sia... (Odjuri niz ulicu)

- Karola: (Namo naše za njim, čak i onda kada ga više ne vidi. Zatin naglo odjuri u svoju sobu)
- Orbok: (Izlazi iz otvora vrata, gleda za sinom, zuri u prazan balkon).
- gdja Orbok: (ulazeći) Zaboravio si svoju tašnu. (Predaje mu "akcentašnu")
- Orbok: Hvala. (Pokazuje na vrh merdevina) Kada sam izašao na terasu, naš sin je sedeo ono, tamo i ljubio Karoli ruku.
- gdja Orbok: Tako brzo... Tako neverovatno brzo... Ali ti si to unapred rekao! Sve se desilo kao što si ti zamislio...
- Orbok: (bespomoćno gleda preda se)
- gdja Orbok: Kako ti je pogled pun hrabrosti, pun nade...
- Orbok: (stoji zanagljenih očiju)
- gdja Orbok: Kako si mladolik, kad tako gledaš u budućnost... Znam, Pišta, na koga sada misliš...
- Orbok: (Prenuo se iz svojih misli, zbunjeno pogleda na ženu)
Na koga?
- gdja Orbok: (zadovoljna, srećna) na drugu Bođonjija!

Z A V E S A

D r u g i   d e o

6. Svakojaka mala maria psihica

Scena je ista kao i u prvom delu, s tom razlikom da se na stolu na terasi šaroni oveće u vazi. Posle male uvertire dolazi Orbok ulicom.

- Orbok: (Dolazi mladalačkin koracina do kapije. Tašnu baci pod pazuh i pomoću dva mala prsta zvizne)
- gdja Orbok: (Oglasi se sa druge strane kuće)Nebo, zar si ti to, Pišta?
- Orbok: (Vikne kroz kapiju)Sia, Eržika! Budi tako dobra, otvori mi.
- gdja Orbok: Zašto? Gde ti je ključ, Pišta?
- Orbok: Izgubio sam ga.
- gdja Orbok: (Još uvek joj se čuje samo glas) Izgubio si ključ od kapije? Tako nešto ti se još nije desilo..(Pojavi se)Ne zvoniš, nego zviždiš...skoro neverovatno.(Stigne do kapije, ošvara) Kako to da si tako rano došao kući?
- Orbok: Drug Bodonji me je poslao kući, nisam mu danas više potreban
- gdja Orbok: Ni to se još nikada nije desilo...Stvarno si ga izgubio?
- Orbok: (Slavodobitno) Prvi put u životu. Najzad sam uspeo.(Udje zagrlji svoju ženu) To je veličanstveno osećanje, kada čovek prvi put u životu izgubi svoj ključ od kapije. Najzad nešto malo neurednosti. Ko je kod kuće?
- gdja Orbok: Niko, sem mene.
- Orbok: (dok ulaze) ~~Tetka Toni jeve?~~ *A njih dve?*
- gdja Orbok: Na bazenu su.
- Orbok: Neverovatna je ta Tetka Toni.
- gdja Orbok: Karola mi priča da je stalno pobeđuje u plivanju.

- Orbok: Tetka Toni će nadživeti i naše unuke. (Baca u kraj terase svoju tašnu) Ne ōući se, godinama sam stalno i urodno ostavljao ovu otroanu tašnu na svoje mesto. Od danas je tim svršeno. - Ustvari, zašto mi ne odlazimo na bazen?
- gdja Orbok: Na bazen?
- Orbok: Zašto? Imaš i ti takav stas kao tetka Toni.
- gdja Orbok: Baš si magarac.
- Orbok: (Sedne na stepenište gerase) A momak? Šta je s momkom, draga?
- gdja Orbok: S Djulom?
- Orbok: Da, ako se dobro sećam, tako ga zovu. Šta je s njim?
- gdja Orbok: Malopre me je zvao iz radionice, Pitao me je, da li može da se vrati kući, jer...jer, sada ističe ultimatum.
- Orbok: (Lupi po kolenima) Pućišu od smeha. Ultimatum? Kakva su to vremena vladala još koliko prekjuče... Donesi mi telefon, draga...
- gdja Orbok: Pišta...
- Orbok: Čekaj. (Maši se džepa) Ovaj ^{ovaj} mali ~~pečetai~~ prsten od srebrā sam doneo za tebe. (Prodaje) Imao je i svoju malu kutiju, ali sam slučajno seo na nju u kolima, pa se zgnječila.
- gdja Orbok: Veoma je lep.
- Orbok: Od sada ćeš stalno dobijati male izraze pažnje.
- gdja Orbok: Pišta, ja...ja stvarno ne znam, šta ~~da činem?~~ ^{ću}...
- Orbok: Donesi mi telefon, draga moja. Hoću jedanput, na kraju krajeva, da telefoniram sa terase, eto tu na stepenicama.
- gdja Orbok: (Navlači prsten) Tačno kao po meri. Kako je divan...
- Orbok: Daćemo već da se ureže neki natpis. Mislim da ću ti napisati neku vrstu stihotvorenja. Šta će biti s telefonom?

- gdja Orbok: (srećna) Donosim! (Požuri)
- Orbok: (nalakti se nauznak po stepenicama, vedro gleda u visinu)
- gdja Orbok: (Donosi telefon, na dugom gajtanu) Mogu li da biram broj radionice?
- Orbok: Biraj.
- gdja Orbok: 95-58! Halo! Dobar dan, molim vas Julija Orboka na telefon, traže ga roditelji. Šta? Ti si? Razumem. Već si satim sam u radionici. Čekaj, da predam ocu. (Predaje slušalicu, aparat drži uslužno i dalje.)
- Orbok: Halo! Halo... Govori tvoj otac. Koji ti je djavo? Zašto radiš toliko? Skupi svoje prnje i ~~potvrdi~~^{potvrdi} se kući. Što to zamućuješ, štene? Šta? A, ultimatum... Sveca mu, pa nećemo valjda da pravimo lov na veštice? Gde smo mi to, brate gospodine, u srednjem veku? Šta je štuoš, ili koji ti je djavo? Prvo i prvo da naučiš sledeće. Prvo: jedan napredan roditelj ne sputava ličnost svoga deteta, Drugo: ne ~~namće~~ sinu svoje moralne principe. Treće ^{će} pomaže ga da ide svojim putem. Šta ti je? Cmizdriš? No, toga mi je dosta. (Veoma je dirnut ~~seam~~ sobom, spusti slušalicu)
- gdja Orbok: (Dok uzima telefon, poljubi ga u čelo) Pišta, ja ti se sada više divim nego dok sam bila devojka.
- Orbok: Ostavimo već divljenje i svečanosti.
- gdja Orbok: (Unosi telefon)
- Orbok: (tiho, gamenski zviždi neku staru radničku koračnicu)
- gdja Orbok: (Promenjena, zabrinuta) Ti, Pišta, a šta ako se Djula ipak ne zaljubi u Karolu? Onda smo mi bacili svog sina u naručje one ženske?
- Orbok: Ne zaljubi? Ne pričaj budalaštine. On se već do pola zaljubio. Sad još nekoliko dana neće smeti da prizna samom sebi, pa enda ga još izvesne niti vezuju uz onu bifedžiku... Te se, međjutim, niti već kidaju, i sada kada

sam mu oslobodio put, sada su već možda i prekinute. (Uzvikne) Ha! Kako ti je uopšte mogla pasti na pamet takva pretpostavka da Djula neće zavoleti Karolu? Tu devojkicu, draga moja? Tu jedinstvenu pojavu? Otelotvorenu mladost? Pa, koga da zavoli to dete ako ne Karolu?

gdja Orbok: Imaš pravo, Pišta, ne ljuti se na mene. Bila sam malo verna.

Orbok: Dobro, ne moraš se zbog toga umusiti.

gdja Orbok: Drug Bodonji se ne interesuje za razvoj događaja?

Orbok: Matorko je sad vrlo zauzet. Puni smo stranaca.

gdja Orbok: Druga Bodonjija zoveš matorko?

Orbok: Nemoj ^{brže} krivo da me shvatiš, veoma dobro znaš koliko ga cenim. Kao da mi je otac.

gdja Orbok: Otac? Pet godina je mlađji od tebe.

Orbok: Svejedno. Ugled menja odnose. Čovek je pre svega ugled pa tek onda čovek.

gdja Orbok: Stvar našeg sina nije dodirnuo ni jednom rečju?

Orbok: Ne. U neslužbenom, privatnom dodiru, rekao mi je samo: Druže Orbok, vi kao da ste se podmladili.

gdja Orbok: (smeje se) Vidiš, tvoja je mladost sada već i sa višeg mesta potvrđena. Ipak si ti čuedan čovek, Pišta,

Orbok: Opet me hvališ? Moraš se odviknuti idolatrije. Onim časovima kada si gročala pod teretom mojeg savršenstva došao je kraj, i tako to, Mislim da me razumeš?

gdja Orbok: Kako da te ne razumem... Razumem te i tako sam srećna...

Orbok: (Ustaje sa stepenica) Idem da se obrijem.

gdja Orbok: Već si se brijao jutros.

Orbok: Po ovoj toploti brzo raste brada, ne volim kada sam neobrijan, a znam-bolje rečeno sećam se da ni ti ne voliš. (Poljubi ženu i udje u kuću)

- gdja Orbok: Bože, kako sam srećna... (od radosti brizne u plač, sva se trese od silnog plača koji joj, očigledno, prija)
- Tetka Toni: (Stigla je do kapije, čim je začula plač g. Orbok lagano prilazi terasi. Sašaljivo gleda ženu koja plače, kao "znala je ona da će do toga doći". Šapuče potresno) Sirota... (Prilazi još više, tiho, s taktom) Dobar dan, draga Erži...
- gdja Orbok: (kroz suze) Dobar dan, tetka Toni. Baš dobro što ste sad stigli. Bar mogu da vam ispričam... Nekome moram ispričati...
- Tetka Toni: (Veoma nežno) Šta to, draga moja?
- gdja Orbok: Moj muž... Moj se muž sasvim izmenio..
- Tetka Toni: (saučestvuje) To sam i ja opazila.
- gdja Orbok: Zar je i vama palo u oči?
- Tetka Toni: Moglo bi se reći da mi bode oči.
- gdja Orbok: (briše suze) Topi mu se led oko srea.
- Tetka Toni: Gledajte, Eržika, ako već moramo o tome da govorimo, treba da vam kažem, ^{moj muž} ~~ne radi se tu~~ o topljenju. Ono što se njemu desilo, eto, pa, on se prosto ~~ispililo~~ ^{prefor}
- gdja Orbok: Zaista? Zar i vi mislite da je moj muž zaljubljen?
- Tetka Toni: Otkada čiče one tegove, sigurna sam u to.
- gdja Orbok: Hvala vam, tetka Toni.
- Tetka Toni: Na čemu, draga?
- gdja Orbok: Na tome što ste i vi otkrili na mom mužu krila. Tako sam srećna.
- Tetka Toni: (zapanjena) Vi se tome radujete?
- gdja Orbok: Naravno da se radujem.
- Tetka Toni: Pa, dakle, izvinite, draga moja, ali i požrtvovanost ima svojih granica.

- gdja Orbok: Požrtvovanost? Zar vi mone držite za tako staru ženu, koja ljubav svog muža može da primi samo iz požrtvovanosti?
- Tetka Toni: (Njena naivnost je razoružava) Dakle, vi, Eržika dušo, uobražavate da...da je...
- gdja Orbok: (produhovljeno) Da je Karola u našim srcima vaskrsela mladost. Tetka Toni, zamislite, šta se desilo... Danas mi je doneo poklon.
- Tetka Toni: (pötresena) Već i darove donosi?
- gdja Orbok: Da, ovaj prsten.
- Tetka Toni: Prema tome, drug Orbok je već sasvim otvoreno nežan prema vama?
- gdja Orbok: Upotrebljava tako čudne izraze, tetka Toni. Obecao je da ću od sada svakog dana da dobijem neke znake, ne, male izraze pažnje.
- Tetka Toni: (Posle dugog ćutanja, mračno) Da neće da piše pesme?
- gdja Orbok: Hoće, hoće... Uskoro mogu da računam sa "nekom vrstom stihotvorenja",
- Tetka Toni: Siroti Grubišček.
- gdja Orbok: Zašto me tako sažaljavate? Zar ne shvatate da je kod nas počeo novi život? Moj je muž, na primer, povukao i onaj ultimatum. Djula ne mora da se sali.
- Tetka Toni: Drug Orbok je legao na ruku što se one bifedžike tiče?
- gdja Orbok: Ali, ne, za boga, samo je siguran da će je se naš sin odreći.
- Tetka Toni: Zašto bi to učinio?
- gdja Orbok: Jer će se po mišljenju mog muža, Djula uskoro zaljubiti u Karolu...
- Tetka Toni: (iznenadjena) I drug Orbok bi to voleo, da se Djula zaljubi u moju malu rođaku?

On sam ho i tek;

gdja Orbok: ~~Te mu je sva želja.~~

Popresno ravnokula

Tetka Toni: (zbunjena) Onda sam ja celu stvar ~~krivo shvatila~~. Ma da je to prvi put u mom životu da se varam u ljubavnim stvarima. Ne ljutite se, gdjo Orbok... ne ljutite se, što sam druga Orboka osumnjičila.

gdja Orbok: Čime sje ga osumnjičili?

Tetka Toni: Reći ću vam iskreno, verovala sam, da se vaš muž podmladio, ~~kako~~ da se što taktičnije izrazim, jer ga je andjeo ljubavi dodirnuo svojim prstima.

gdja Orbok: (oduševljeno) Ali, to se zaista i dogodilo!

Tetka Toni: Da, da, samo je razlika u tome što ja nisam vašu radnu ruku videla na čelu druga Orboka.

gdja Orbok: Nego čiju?

Tetka Toni: Karolinu.

gdja Orbok) (slatko se nasmije) Dakle... Vi ste pomislili, da će mi Pišta okrenuti ledja... Moj muž nije od onih koji su u vašem životu igrali ~~svoje~~ uloge... (poučavajući) Vi niste računali s tim da su vaše ljubavi bile sinovi kapitalističkog društva.

Tetka Toni: (Uvredjena) Ali su svi demokratki mislili. Moja spoticanja nisu nikada imala reakcionaran prizvuk. Na svoj način i ja sam ponešto doprinela napretku. Razume se, s pokretom, partijom, nikada nisam dolazila u dožir.

gdja Orbok: Tetka Toni, koliko vi malo poznajete mog muža... i ovaj svet u kome sada živimo.

Tetka Toni: (uzdiše) Još jednom, molim vas ² ~~za~~ *da opravdate* izvinjenje, gdjo Orbok. Zaista sam zaboravila da je od mojih vremena prošlo nekoliko decenija, promenio se svet a i muškarci u njemu. Nadam se da ovu grešku još ne moram pripisati starosti. Ehi Inače, još imam trideset godina do stotinu. A trideset godina pred smrt čovek još nije toliko star. (Požuri u pravcu kuće).

gdja Orbok: (za njom) Sirota...

Orbok: (više kroz vrata) Erži, dodji, sklepać sam pesmu.

gdja Orbok: Dolazim, dragi, dolazim... (žurno ulazi u kuću, srećna)

Brza, osećnjima prepunjena melodija, Svetlo se nešto menja.

7. Krivo protumačene melodije

Sat kasnije. Popodnevno sunce još sija. Scena je prazna, Desni prizemni prozor se naglo otvara. Obrok stoji u njemu, otvara magnetofon, pa se povuče, da bi se nešto kasnije pojavio iz kuće, koračajući po ritmu muzike. Zadovoljno seda na terasu. Sluša muziku, pravi plesne pokrete sedeći u baštenskoj fotelji. Tigo pevuši i dlanovima udara ritam po stolu. Pojavi se na ulici Karola. Zvoni, ali od lupanja po stolu Obrok ne čuje. Karola ponovo zvoni, Orbok ni to ne čuje, ali na treći znak zvona se prene. Zatvara magnetofon, zvono ponovo zvoni.

Orbok: (više) Dolazim! (Živo silazi sa terase) Oho, pa to ste vi, Karola? Pa to je sjajno...

Karola: (sa ulice) Izvinite, družo Orbok, ali teta Toni nije htela posle bazena da ide sa mnom u Pet^{miris}rijev ~~kuću~~, pa sam zato došla sama.

Orbok: Čekajte, pustiću vas. Sad sam se setio, ne mogu da vas pustim, jer sam izgubio ključ od kapije.

Karola: Neka, teta Toni će mi već otvoriti.

Orbok: Tetka Toni nije kod kuće. Prešla je u Peštu u Vereš³marti-poslastičarnicu po kolače.

Karola: Onda možda Erži.

- Orbok: Ona je otišla da nabavi vino, kod jednog proizvođača u Starom Budimu. Naime, večeras priredjujemo jedno malo porodično veče. Ja ga baš pripremam. Jednom rečju, nažalost, ne mogu da vas pustim unutra.
- Karola: A Djula?
- Orbok: On još nije stigao.
- Karola: Zar ~~ona~~ ^h ~~laxmu~~ ^{2 3 5} malopre nije on ~~napravio~~ ^{onu} ~~onu~~ ^{bitu?}
- Orbok: Ne, to sam ja probao magnetofon. Naime biće i igre. Ja i Djula ćemo da zaigramo sa tetkom Toni, mojom ženom i, naravno, s vama. ^{Samo,} ~~Ali~~ da bi do toga došlo, trebalo bi da udjete nekako.
- Karola: Pa, jeste.
- Orbok: Ali nema ključa.
- Karola: Neka, čekaću napolju, dok stignu.
- Orbok: Kad Djula ne želi da lupa ~~sa~~ bravom, obično predje preko ograde.
- Karola: To je ovde prilično lako.
- Orbok: Ali zato ipak nemojte to da pokušavate.
- Karola: Zašto da ne? Na selu treba da ~~pedručavam~~ ^{predajem} i gimnastiku. Gledajte, molim, evo-stupam na ogradu, ovde se lepo prihvatam. Okret. Tako. A sada treba samo da se spustim.
- Orbok: Čekajte, pomoći ću vam.
- Karola: Hvala vam, malo sam teška.
- Orbok: Dizao sam ja već i teže.
- Karola: Stvarno, tegovi!
- Orbok: Dajte mi ruku. Tako. Sad kliznite, hrabro, neću vas pustiti. (Sa sigurnošću koja imponuje skida je sa visine. Za trenutak je zadrži u naručju.) Kao ~~preo~~ ^h. (Spušta je) To je sve.
- Karola: Hvala.

- Orbok: Molim.
- Karola: Nisam li vas ogrebla, družo Orbok?
- Orbok: O, ne.
- Karola: Ali tu, pored uva, kao da imate neku ogrebotinu.
- Orbok: Ništa, malo pre sam se brijao.
- Karola: (Rešava nastalu zabunu) Izgubili ste ključ?
- Orbok: Da.
- Karola: I ja uvek nešto zaturim.
- Orbok: Ali ja danas nisam izgubio samo ključ od kapije, nego...
- Karola: Nego?
- Orbok: E, to je ono što ne umem da ikrazim jednom rečju. Još mnogo što šta drugo, ^{2x} Razmislite samo, ta vi ste me na to naterali. Eto, tako, rok ultimatumu je istekao i ja bih večeras morao da oteram Djulu od kuće. Razumete li?
- Karola: Družo Orbok...
- Orbok: A ja sam se skinuo sa roditeljskog postolja (~~ni jedinstva~~), slomio sam kip očinskog autoriteta i u celoj toj gužvi izgubio sam ne samo ključ od kapije nego i zardjale metode.
- Karola: Što znači?
- Orbok: Što znači da sam pozvao sina telefonom i saopštio mu da od ultimatumu nema ništa.
- Karola: Ništa?
- Orbok: Ništa, "Strahobalno", zar ne?
- Karola: Svakako.
- Orbok: Vi ste još mladi, vi još ne možete da razumete koliko je to veličanstveno osećanje, kada nekog oslobadjamo. Kad dotični na drugoj strani telefonske žice muca-štuce od sreće. Mogu li moliti za jednu igru? (Pusti magnetofon, šarmantno, svečano se pokloni pred njom, ona s osmehom prihvata poziv na igru. Pokreti Orboka podsećaju na neku

staru radničku školu igranja) Nema lepšeg osećanja od onog kojeg čovek ima kada nekoga oslobadja... Jer se tada i on sam oslobadja... Djula može da čini šta zaželi... (upola pevajući) što zaželi, jer nema stege, jer nema zabrane. (Ponovo običnim glasom) Može da voli Mariku, ali ako, naprimer, nadje bolju, može i da je napusti.

- Karola: (Prekida igru) Zašto bi on tražio sebi drugu devojk, kad je zaljubljen?
- Orbok: Ako bi, recimo, zapazio da se ~~je~~ prevario i da mu prava ljubav tek sada kuca na vrata.
- Karola: Nisam u stanju da sledim vaše misli, družo Orbok.
- Orbok: Ako bi, na primer, shvatio da ga simpatije najsvrše- nije stvorenje zemaljske kugle. Na primer... vi.
- Karola: Ja? (Posle duge pauze, zbunjeno se osloni na jednu fotelju) Djula je veoma drag momak... ali ja... ja ga ne... simpatišem.
- Orbok: (isključiti magnetofon) Ne?
- Karola: Pa to je nemoguće... mi inače nismo jedno za drugoga.
- Orbok: Jeste li vi sigurni u to?... Karola?
- Karola: Sigurna sam.
- Orbok: (Nesvesno) Hvala bogu.
- Karola: Vi se radujete tome?
- Orbok: Pa...
- Karola: Zašto se vi, družo Orbok, toliko radujete tome, kada ste se nadali da ću ja osloboditi Djulu te devojk?
- Orbok: Jer se u meni probudila... savest. Jer sam, sada, kad sam već rekao, shvatio da vi zaslužujete boljeg čoveka nego što je Djula.

- Karola: Ja? Zašto? Djula mi se čini veoma dobar čovok.
- Orbok: To je sigurno...ali moj je sin nekako mali prema vama. Ne mislim po rastu, nego tako uopšte. Mali. Vi privlačite veličinu.
- Karola: (smeje se) Ta nemojte.
- Orbok: Jeste. Izuzetne karaktere.
- Karola: Nemojte se rugati.
- Orbok: Ne rugam se. Vama priliči muškarac ~~ne~~ kakvog se danas retko na[?]la[?]zi. Jedan socijalistički Toldi Mikloš.
- Karola: Njega neću skoro dočekati.
- Orbok: Dakle što se tiče Djule, sigurno je da on to nije. Ma da ~~je~~, onako-što se spoljašnosti tiče, veoma dobra pójava. Zar ne?
- Karola: O, jeste.
- Orbok: Otresito govori.
- Karola: Svakako.
- Orbok: Razuman.
- Karola: To jeste.
- Orbok: Samo nije Toldi. Ne po snazi nije to. Omekšao je od finog pesla. Dao sam mu juče moje tegove, nije mogao da izbaci oba odjednom. Jedva je s jednim izišao na kraj.
- Karola: Ali i on ima vrlo lep glas. Ako čovek zažmuri ne može da vas razlikuje. Čika Orbok, vas dvojica biste bili odlični pevači.
- Orbok: Nekada sam znao pesme.
- Karola: Hoćete li večeras malo zapevati.
- Orbok: Nemojte...
- Karola: Ali, zaista, biće tako lepo...
- Orbok: Mislite?
- Karola: Da.

- Orbok: Ne, n i ukom slučaju neću dapevam, Karola.
- Karola: Zašto ne?
- Orbok: Jer neću da se podsećam na prošlost. Neću da se raspi-
lavim, da postanem osećajan kao neki starac.
- Karola: Druže Orbok, vi niste stari.
- Orbok: Zar nisam?
- Karola: Možda ste nekada to i bili, ali danas više niste. (gleda
ga nasmejana) Hvala na pozivu, idem da se presvučem za
porodični prijem. (Nestade oko kuće ka ulazu u tetka Tonin
stan)
- Orbok: (Ostaje sam, nemirno šeta po terasi. Naglo počinje da
pevuši. Pevuši jedan od starih šlagera koji se i danas
pevaju, i u kojem se često pojavljuju reči, kao: leto,
oblak, uspomena i sl. Proba glas, podseća se teksta, zatim
upola okrenut ka balkonu, počinje da peva)
- Julije: (Pojavi se na ulici, kada čuje oca, i on zapeva. Tako otvara
kapiju i ulazi na dvorište. Pred terasom se sreću otac i
sin, pevaju, zagrlje se. Kad zagrljaj prestane, prestane i
pesma.) Hvala, tata.
- Orbok: Nema na čemu.
- Julije: Ne znam ni sam šta da kažem, kako ste puni razumevanja
prema meni.
- Orbok: Govori mi ti!
- Julije: Ja...
- Orbok: Pustimo te ograde. (Pružna mu ruku) Servus.
- Julije: (Ushićen) Servus.
- Orbok: Jer, sine, šta je mladost?
- Julije: Šta, molim te, tata?
- Orbok: Mladost je, slatki moj Djula, uzletanje duše. Razumeš?
- Julije: Otprilike.

- Orbok: Da, da, raširenih krila leti čovečija duša i niko no može da je zaustavi. Nema onog vrha, ni ugleda ni okamenjene prošlosti, preko kojeg ne možeš preleteti, dok si mlad. Ja sam se podigao do najvećih visina, Djula. Uzleteo sam iznad samog sebe. Možeš li da me slediš, sine?
- Julije: Verujem, tata.
- Orbok: Za mnom, dečko! Poletimo preko predela mladosti.
- Julije: Srceparateljno...
- Orbok: Jeste. Dva orla lete u vazduhu... Gledaju s visina...
I čemu se raduju?
- Julije: Čemu?
- Orbok: Čemu drugom bi se radovala nego slobodi.
- Julije: Imaš, tata, pravo, baš sam blesav što se toga nisam setio.
- Orbok: Ništa, ništa, dečko. Pored mene ćeš već naučiti da budeš nezostavno mlad. -A sad, da čujemo, šta ti je rekla Mari, kad si joj saopštio da nema ultimatum?
- Julije: Nisam joj saopštio. Bolje reći, nisam mogao da joj saopštim.
- Orbok: ~~Zašto?~~
- Julije: Nije bila kod kuće. Majka je očekuje tek za večer.
- Orbok: Pa gde je?
- Julije: U ministarstvu. Zamisli, tata, drug Bodonji ju je iznenada pozvao k sebi.
- Orbok: Izvrsno! Lako je moguće da će i drug Bodonji zbaciti sa sebe gvozdenu kaciću zaostalosti. Sine, imam neko predosećanje da su sve prepreke srušene. Izgleda da se, pod mojim uticajem, i drug Bodonji podmladio. (Uhvati sina pod ruku pa ulazi s njim u kuću, pobedonosno. Muzika "ala marcia", koja se, prilikom promene u večernje svetlo, pretopi u muziku za igru.

8. Arije o moralu

Po stolu na terasi prijazno osvetljenje iz stajace, lampe. Iz prizemnih prozora takodje dopire svetlo. Kada se vrata otvore iznutra se glasnije začuje muzika sa magnetofona. Kada su zatvorena, muzika dopire sasvim tiho. Scena je prazna. U tom raspoloženju se na ulici pojavljuje jedna devojka. Pali šibicu da bi videla broj kuće na kapiji. Odlučno, oštro zazvoni. Posle kratke pauze Orbok dolazi da otvara sa ulične strane.

Orbok : Ko je?

Mari : /Prilazi bliže kapiji/ Ja sam, družo Orbok.

Orbok : I-ha! Vi ste to, Mari?

Mari : Da, družo Orbok, ja sam. Dolazim od druga ministra.

Orbok : /dok otvara kapiju/ U dobar čas. Cela porodica je na okupu. Svi ćemo vam se obradovati. Djula je takodje kod kuće.

Mari : Hvala, neću da udjem. Hoću da govorim sa vama, družo Orbok, u četiri oka.

Orbok : Ne izmotavajte se. Bićete dobrodošli. Mi tamo unutra baš proslavljamo ukidanje ulimatuma.

Mari : /mračno/ Da.

Orbok : Zar ne shvatate? Nema ultimatuma...

Mari : Da, družo Orbok, nema ultimatuma. Ali ja neću da udjem. Hoću da govorim sa vama u četiri oka. Zar niste čuli da dolazim od druga Bodonjija?

- Orbok : Čuo sam. Samo to ne razumem zašto ste tako ^{obližni} ~~smaknuti~~ i ^{svetani} ~~svetani~~ u ovako lepim trenućima.
- Mari : Nisam ^{obližni} ~~smaknuta~~, družo Orbok. A nisam ni ^{vomine} ~~svetana~~. Gde možemo da razgovaramo?
- Orbok : Ako tako mislite.... ako po svaku cenu hoćete da govorite sa mnom u četiri oka, pa da, možda, sednemo ovamo na malu klupu. Hoće li biti dobro?
- Mari : Dobro.
- Orbok : Izvolite. Sedite.
- Mari : Hvala. /Sedne/ Lepo je ovde.
- Orbok : Lepo.
- Mari : Onako, kao da smo na selu.
- Orbok : Da.
- Mari : Družo Orbok, molim vas, mene je pozvao drug ministar.
- Orbok : Čuo sam o tome.
- Mari : Bila sam punih sat i po u ministarskoj sobi i drug Bodonji je tako divno sa mnom razgovarao da se to ni zamisliti ne može. Jednom rečju, družo Orbok, molim vas, ... ja se odričem Djule.
- Orbok. : /Iznenadjeno pogleda u devojku, polako ustaje, i u tom trenutku starost baci na njega svoju senku/ Vi ga se odrićete?
- Mari : Teško sam se odlučila na taj korak. Ali, čovek, ponekada mora da bude nemilosrdan prema samom sebi. Sutrašnjica pogdekada zahteva da za nju žrtvujemo današnjicu.
- Orbok: : Sutrašnjica?
- Mari : Ili dostojanstvo čoveka.
- Orbok : Vi govorite iznenadjujuće stvari. Šta se s vama dogodilo?

- Mari : Uzdigla sam se.
- Orbok : Kako to ~~razumete?~~ ^{razumete?} ~~mislite?~~ ^{mislite?}
- Mari : Ranije ~~mi je u~~ ^{ranije} potpuno ~~nedostajala~~ ^{potpuno} perspektiva,
 ~~or~~ ^{or} sada mi ~~je~~ ^{je} drug Bodonji ~~da~~ ^{da} ~~otvoro~~ ^{otvoro}.
- Orbok : /zaječi/ O!
- Mari : I ja sam sada već svesna toga da u životu postoje,
 ne samo mali, već i veliki ciljevi.
- Orbok : I to je rekao drug Bodonji?
- Mari : Jeste, kada mi je ukazao na pravi put. Drug ministar
 govori tako lepo kao neki pesnik.
- Orbok : To je van svake sumnje.
- Mari : Njemu treba da zahvalim što sam sada tako jaka, da
 mogu da se odreknem dečka koga volim.
- Orbok : Ali, ako ga volite, onda....
- Mari : On je sva moja misao. Zato i mogu tako velikodušno
 da postupam.
- Orbok : Šta?
- Mari : Za onoga koga zaista volimo, možemo podneti i takvu
 žrtvu - da ga se odreknemo.
- Orbok : Zar je i to primedba druga Bodonjija?
- Mari : Ne to sam čitala u ljubavnom romanu ^{Kurt} Kurc-Malera.
 (Kurt) Court's Mahler-pisac javtinih ljubavnih romana/
- Orbok : Čujte vi mene, sinko, vi ste sve potpuno izmešali.
 Znate li vi čemu nas ~~drug Bodonji~~ ^{drug Bodonji} uči? Tome, da po-
 stoji samo jedna ~~stvar~~ ^{stvar} koja se moramo odreći, a to su naše
 predrasude.
- Mari : Recite mi neki primer, ja tako bolje razumem ideo-
 logiju.

- Orbok : Ne znate šta je predrasuda? To vam je, na primer, ako neko neće da progovori s devojkom koja je imala posla s mnogo muškaraca u životu. Dobar primer?
- Mari : Drug Bodonji zna bolje.
- Orbok : Zato je on ministar. A ja sam samo šofer. Naravno, predrasuda je i to kad jedna devojka, jedna savremena devojka uобрази da je nedostojna prave, velike ljubavi samo zato što je nekoliko puta moralno posrnula. Drug Bodonji je to tako mislio.
- Mari : Nije on to tako mislio. Drug Bodonji je jasno izložio: "Vi, draga moja, ne smete nikada i ni sa kim da se upuštate u ljubavne veze samo onako." Drug Bodonji je još rekao i ovo: za mene postoji samo jedan izlaz, ^{a to je da} ~~ako~~ od sada progovorim samo s takvim muškarcem koji će me uzeti za ženu. To je put razvoja.
- Orbok : Drug Bodonji gleda na ovaj problem veoma usko!
- Mari : Zašto, družo Orbok? Zar zato što čovek hoće da postane čovek, supruga, majka, i tako što.
- Orbok : /Reterira zbog malopredjašnje smelosti/ ^{mada} ~~ako~~ i ne gleda toliko usko, ali, što se mene tiče, drug Bodonji baš ne argumentiše sasvim razumljivo u vašoj stvari.
- Mari : Ja se Djule moram odreći. Zašto? Možete li zamisliti da će drug Orbok, i supruga druga Orboka, dakle jedna ovako otmena komunistička porodica, dovesti u kuću snaju kao što sam ja?
- Orbok : To je zaista nezamisljivo....
- Mari : Drug Bodonji gleda na stvar isto tako. Meni je moja situacija potpuno jasna. /Ustaje/ Hvala što ste me saslušali. Do vidjenja, družo Orbok, I recite, molim,

Djuli da ne dodje večeras i da mi više uopšte ne dolazi. Izvolite mu reći da je došlo do tog uzdizanja... Bolje, reći, da sam shvatila... I ja više neću biti ono... kako me drug Orbok zove u uskom porodičnom krugu. Jer ja od sada želim da koračam uzdignute glave, pred svima, pa i pred drugom Orbokom. Mene od sada može da zagrlji, samo onaj koji će mi s poštovanjem zaprositi ruku. Koji je Djulin prozor?

Orbok : /Pokazuje/ Onaj.

Mari : Hvala. Baciću jedan oprostajni pogled. Ne plašite se, neću plakati. Umem da se savladam. /Gleda prozor, pa se okrene/ To je bilo sve. Svako dobro, družo Orbok. /Ponosito odlazi, pre nego što se zaplače/

Orbok : Ne ispraća je, bespomoćno gleda preda se/

gdja Orbok : /stupi na terasu/ Gde si tako dugo, Pišta? Ko je tu bio?

Orbok : Mari!

gdja Orbok : Nije valjda ona...

Orbok : Jeste, ona. Poslao je drug Bodonji,

gdja Orbok : Drug Bodonji? Zašto?

Orbok : Nećeš poverovati. Ta se devojka, pod uticajem druga Bodonjija, odrekla Djule.

gdja Orbok : Čuderno... To će još više ubrzati događaje...

Orbok : Na kakve događaje misliš?

gdja Orbok : Razume se na rasplet Djuline i Karoline veze... Ja ih već vidim u venčanim haljinama.

Orbok : Eržika moja, ovde sada nema mesta maštanju.

gdja Orbok : Zašto?

Orbok : Jer ti još nešto nisam otkrio o Mariki.

gdja Orbok : A šta je to?

Orbok : Ta je devojka, uz pomoć druga Bodonjija, lepo uznapredovala.

gdja Orbok : Unapredili su je?

Orbok : Uznappedovala je na putu razvitka. Stavila je tačku na svoje lakomislenosti. Neće se više ponižavati pustolovinama. Od sada joj se može približiti samo onaj muškarac koji će je uzeti za ženu.

gdja Orbok : Drago mi je što se opametila.

Orbok : Ne zameri mi, draga, ali ova ti primedba prilično podcenjivački zvuči. Šta to treba da znači: opametila se? Ti bi htela jednim sleganjem ramena preći preko činjenice da se jedan mladi život uzdigao? Ovde ~~se radi~~ ^{reči} o razv~~itku~~ ^{itku} podizanja svesti! O tome se ne može govoriti tek tako, uzgred...

gdja Orbok : Na šta smeráš?

Orbok : Naša najveća greška je nerazumevanje. Počinjemo da bivamo ravnodušni prema rezultatima razvitka. Jedino nas greške i neuspesi privlače. Pojave koje pobudjuju nade, izgleda, više nikoga ne zanimaju. Ni tebe.

gdja Orbok : Mene? *Da li*

Orbok : Tebe, ~~šta~~ tebe zanima razvitak, preporod, ona gigantska promena, koja.....

gdja Orbok : Govoriš o teškoj industriji?

Orbok : O Mariki.

gdja Orbok : Ne razumem.

Orbok : Ta devojka je zbacila sa sebe okove jednog zastarelog morala. U dobro je tlo zasejao zrno drug Bodonji.

- gdja Orbok : Ne slutim na dobro, Pišta. Opet upotrebljavaš velike reči.
- Orbok : Velike reči? To ti je zato, što me boli kada ne osećam dovoljno oduševljenja prema novim pojavama našeg društva.
- gdja Orbok: Ja se zaista radujem što je drug Bodonji iz te male ugostiteljske radnice stvorio tako poštenog čoveka.
- Orbok : Konačno, eto, priznajš. Ali.... mi moramo da gledamo i dalje. Ako se Mari dovoljno i to tako povoljno uzdigla - izrecimo to hrabro - na naš moralni nivo, onda i mi moramo da računamo sa tim srećnim obrtom.
- gdja Orbok : Šta time podrazumevaš?
- Orbok : Gledaj, draga moja, ako se Mari toliko promenila, trebalo bi da mislimo o tome, da bi, možda, najbolje bilo da Djula... uzme tu devojkicu.
- gdja Orbok : Da uzme tu...
- Orbok : Erži! Zabranjujem da....
- gdja Orbok : Ti si je tako nazvao.
- Orbok : Pogrešio sam i sad uvidjam svoju grešku. Mislio sam da sam nepogrešiv. Nisam video dalje od nosa, ali bih sad već želeo da Djula bude srećan jer će njegova sreća i mene da usreći. Shvataš li, draga, otkrio sam vrednosti koje se kriju u našem sinu. Bio sam toliko glup da sam želeo da budem Djuli primer za ugled! A danas, slobodna srca ti izjavljujem, da nisam ja taj primer nego... Djula!
- gdja Orbok : Kome primer za ugled?
- Orbok : Kome drugom, nego... meni.
- gdja Orbok : /zapanjena gleda u svog muža/

- Orbok : Jer u ^{tuđerog} onog momka, koji je u stanju da jednu devojkicu zaostalih shvatanja i morala, podigne na tako visoki stepen svesti, ~~u toga~~ ja ipak gledam kao u svoj primer za ugled.
- gdja Orbok : Pišta, šta se s tobom desilo?
- Orbok : Otkrio sam svet. Eto, baš sam sada stupio nogom na obalu, kao neki Kolumbo.
- gdja Orbok : Pišta, tebi opet tako čudesno sijaju oči.
- Orbok : Srećan sam, draga moja. /Naglo je zagrljio. Darcžljivo/ Epohalna si u toj haljini...
- gdja Orbok : /ne može da savlada trenutak sreće, poljubi muža/ ... I još jednom ti hvala na pesmi, dragi. Tako je lepa... /Osećajno, tiho, iskreno doživljava/ Purpurne latice srca mog ne otvaraju se slučajno, duša je moja sva u pesmi, to sam ti reći htio potajno... /Uzdahne/ Divno...
- Orbok : /skrušeno skromno stoji/
- gdja Orbok : Hvala. /Ponovo zagrljio muža, kada se oslobodi zagrljaja, malo je zanesena ali se vraća u stvarnost/ Ali, onda, - ako tako misliš - šta će biti s tvojim planom?
- Orbok : S kakvim planom?
- gdja Orbok : Pa to, da Djula i Karola...
- Orbok : Bio je pogrešan plan.
- gdja Orbok : Pogrešan?
- Orbok : Htio sam da se, neodgovorno, umešam u sudbinu troje ljudi. Htio sam da izmenim prirodan tok života,...
- gdja Orbok : Ali, ti si baš to rekao da će najprirodnije biti ako se Djula zaljubi u Karolu. Pozivao si se na četvrtu tezu druga Bodonjija.

- Orbok : Krivo sam shvatio tezu druga Bodonjija. Nisam ja prvi kome se to dogodilo. Jer, šta je drug Bodonji rekao? Ako ja ne nadjem rešenje, život će ga već naći, jer život nalazi izlaze i u najbezizlaznijim situacijama. Danas mi je sasvim jasno da je drug Bodonji, govoreći o životu, ustvari mislio na sebe.
- gdja Orbok : Ne mogu da te pratim. Jurim za tobom ali te ne stižem.
- Tetka Toni : /promoli glavu kroz vrata na terasi/ Eržika, pa i vi ste nestali kao kamfor. /Izlazi/ Izgledate mi nešto uzbudjeni.
- gdja Orbok : Zamislite, tetka Toni, bila je ovde Marika, ona devojka iz bifea, pa je izjavila da će progovoriti s Djulom samo u slučaju ako je naš sin uzme za ženu.
- Tetka Toni : Nadam se da je drug Orbok odbacio tu ludost.
- gdja Orbok : Naprotiv, moj muž želi da da svoj blagoslov tom braku.
- Tetka Toni : /Prvi put u životu od iznenadjenja izgubi moć govora, gleda u Orboka/
- Orboč : /nervozno/ Znam, vas, tetka Toni, uzbudjuje ovaj takozvani nemoral. Ništa zato, ja i dalje poštujem vaša kruta moralna shvatanja.
- Tetka Toni: Šta?
- Orbok : Poštujem, cenim vašu požrtvovnost kao negovateljice ali me u pitanjima ljubavi ne zanimaju mišljenja svetica.
- Tetka Toni : Vi se usudjujete da me nazivate sveticom?
- gdja Orbok : Teta Toni, vi znate zaboga...

- Tetka Toni : Hvala vam, Erži, što me branite, ali ja se više neću igrati žmurke pred vašim mužem. On mora da sazna istinu, da bih i ja mogla da kažem ono što mi je na srcu. /Veoma odlučno/ Druže Orbok, ja nikada u životu nisam bila negovateljica, bolničarka, ili tako nešto. Pošiljke koje dobijam, dolaze od muškara- ca kojima sam nekada poklanjala svoju ljubav.
- Orbok : /Posle trenutne zbunjenosti/ Hvala što ste mi to rekli, tetka Toni, Sada sam još odlučniji. Jeste, neka Djula uzme Mariku za ženu, da ne bi i tu nesretnicu snašla sudbina kakvom je vas ~~je~~ obdario kapitalizam.
- Tetka Toni : /Dugo gleda Orboka, zatim progovori/ Dakle, vi na svaki način hoćete da udaljite Djulu iz kuće?
- Orbok : Udaljiti? Ne razumem vas, Ja hoću da mi sin bude srećan.
- Tetka Toni : Ta hteli ste da ga izbacite kada nije hteo da raskine s onom devojkom!
- Orbok : Nekada! Ali gde su ta vremena? Prošlo je od tada tri dana. /Mala pauza/ A ja sam se u ta tri dana savršeno izmenio.
- Tetka Toni : I sad, prema vama, druže Orbok, tri dana je dovoljno da čovek potpuno promeni svoje osobine?
- Orbok : Naravno, Što je društvo razvijenije, to se karakter brže menja. Eto, ja sam vam živi primer. Kakve sam pre tri dana stavove zauzimao? A sada, kakav stav zauzimam? Tačno suprotan. Uvideo sam da sam pre tri dana pogrešno ocenio Mariku, sina, jednom rečju celu situaciju. Onda sam još mislio da je Mari nesposobna za razvitak, a da je moj sin nesposoban da nekoga

osposobi za razvitak. E, vidite, sposoban je! Situacija je jasna, samo treba hrabro povući iz svega toga zaključke.

- Tetka Toni : Kako vi oduševljeno, s kakvim mladenačkim žarom govorite, družo Orbok?
- Orbok : Ono jeste, nema sumnje da sam se poslednjih dana podmladio.
- Tetka Toni : To je istina. Samo se čini da ste se podmladili za nekoliko godina više nego što bi trebalo.
- Orbok : /nemo gleda u prekorne oči tetka Toni/
gdja Orbok : Kako to mislite, tetka Toni?
- Tetka Toni : Možeš mi slobodno govoriti ti, Grubiček. Od ovog trenutka ja više nisam stanar, ja sam sad tvoj satorac. Da sam nešto starija, rekla bih, tvoja majka.
- gdja Orbok : Tetka Toni...
- Tetka Toni : Antonija. /Prilazi g. Orbokovoj, lupka je po obrazu/
Draga moja, ti si u tvojoj četrdesetneznamkojoj tako slatka i nevina kakva sam ja samo u pelenama bila.
- gdja Orbok : /Gleda je u čudu/
Orbok : Ne razumem na kakve to mutne stvari ciljate, tetka Toni. Kako mi se čini, vi nimate pojma o tendencijama razvitka, ni na najnižem nivou.
- Tetka Toni : To je moguće, ali što se tiče muških tendencija njih razumem veoma dobro. Ako to ne shvatite kao hvalisavost: na najvišem nivou.
- Orbok : Hoćete da kažete kako bolje poznajete mog sina nego ja?
- Tetka Toni : Nisam na to mislila, ali kad smo već kod toga, reći ću vam: nije ona devojka za Djulu.

- Orbok : To je glas srednjeg veka. Najmračnijeg srednjeg veka. Ja se borim za sreću svoga sina.
- Tetka Toni : A ja za Eržikinu budućnost. I shvativši to ja ponavljam; nije ona devojka za Djulu.
- Orbok : Srednji vek! A ko je to za mog sina? Ako je dozvoljeno da upitam milostivu Velmožnu Gospoju?
- Tetka Toni : Ko je za njega?? Karola! - ako to ne vredja vašu milost.
- Orbok : /posle duge pauze, zapanjen/ Karola?
- Tetka Toni : Ona.
- gdja Orbok : Pa i ti si to hteo, Pišta, da ~~karola~~ Karola i Djula...
- Orbok : Jesam, jesam, kada sam još verovao da će se u Karoli probuditi neka simpatija prema Djuli. Ali se nije probudila.
- Tetka Toni : Odakle to znate, družo Orbok?
- Orbok : Otud, što sam danas posle podne govorio s Karolom, pa sam je upitao, da li joj se dopada moj sin? I tada mi je ta draga, iskrena devojčica rekla potpuno otvoreno da joj se ne dopada.
- Tetka Toni : Zanimljivo. Pre nego što smo sišle k vama, stajale smo na balkonu, gledale u paperjaste oblake kako plove u daljine, i tada me je Karola upitala uz tihi uzdah... Je li, teta Toni, ljubav je najlepše osećanje na svetu? /Posle male pauze/ Zašto je to onda pitala?
- Orbok : /Jedva mu izlazi glas iz grla/ Možda je zaljubljena u nekog drugog.
- Tetka Toni: U koga?
- Orbok : Ne znam... U nekoga.... u Sombathelju.... /Otvoraju se vrata i plešući izlaze na terasu Djula i Karola/

- Orbok : Sta tu nije jasno? Ne samo da možeš da podješ k njoj
- Julije : /kroz igru/ Molim te, tata, ti si potpuno zaboravio na nas. Karola je taman rekla kako izgleda da nećeš da igraš s njom. /Prestaje s igrom/ Možeš da nadoknađiš ono što si propustio, jer će uskoro devet a ja moram mojoj Mariki. /Nežno/ Mogu li, tata?
- Orbok : Naravno.
- Julije : Hvala, tata. /Karoli/ I tebi hvala što si nam kuću začarala mladošću.
- Karola : Strašno si zabavan kad se ovako pesnički izražavaš. Nikako ti ne pristaje, Djula.
- Orbok : Pa ipak se čarolije nastavljaju. Kad sad podješ Mariki, bićeš očevidac još jedne čarolije. Naime, i drug Bodonji je čarao. Djula, ti danas nećeš više naći onu Mari od koje si se juče rastavio.
- Julije : Nego?
- Orbok : Naći ćeš jednog sjajnog, svesnog čoveka.
- Julije : Koga?
- Orbok : Drug Bodonji je zaista pozvao k sebi Mariku, pa je svojom nedostižnom vaspitnom snagom uzdigao na najviši moralni nivo.
- Julije : Šta je uradio?
- Orbok : Marika je bila ovde pre nekoliko minuta pa mi je stavila do znanja da će od sada koračati uzdignute glave pred svetom. Stavila je tačku na svoj dosadašnji život.
- Julije : Tačku?
- Orbok : Njoj se može od sada približiti samo onaj čovek koji će je uzeti za ženu. Mislim da ne razumeš?
- Julije : Ne.
- Orbok : To je glupost!
- Karola : Jeste.

- Orbok : Šta tu nije jasno? Ne samo da možeš da podješ k njoj nego možeš i ruku da joj zagrabiš.
- Julije : Ja?
- Orbok : Šta me gledaš tako glupo? Jas uvek nisi u stanju da shvatiš stvarnost. Možeš da uzmeš Mariku za ženu.
- Julije : Ja ne znam kakvu je tu zbrku napravio drug Bodonji ali meni, - molim te, tata, - ne pada na pamet da se ženim.
- Orbok : Nećeš da je uzmeš?
- Julije : Ne. Ja sam drugačije zamislio svoj život. Ja...
- Tetka Toni : /sruči se/ Djula je u pravu, ne treba odmah jurcati kod matičara. Ni sa mnom nije niko trčkarao, pa ipak znam šta je večna ljubav.
- Julije : Hvala, teta Toni, vi ste uvek na mojoj strani. /Prilazi majci, s detinjastim poverenjem/ A šta mama misli o tatinim bračnim planovima?
- gdja Orbok : Ja... ja... /stoji bespomoćno, ne usudjuje se protivrečiti mužu/
- Tetka Toni : Ina trenutaka, kada žena svojim ćutanjem najviše kazuje. Inače, to je bilo najkarakterističnije u Eržikinom životu. Ćutanje. Nadam se da me razumete, družo Orbok?
- Orbok : Ništa ja ne razumem. /Obraća se devojci/ Razumete li vi, Karola, nešto? Moj se sin berio za ovaj čas. Zbog Marike se suobio sa mnom, i sada kada sam ga konačno shvatio, on mene ne razume.
- Karola : /obeshrabrena/ Djula ima prilično dečaćke poglede na brak. On uobražava da onu devojkju, koju čovek zaista voli, ne treba ni u kom slučaju uzeti za ženu.
- Orbok : To je glupost!
- Karola : Jeste.

- Orbok : /zahvalno/ Raduje me da i vi tako gledate na stvar.
- Karola : Ali, čika Orbok, molim vas, to je veoma komplikovana glupost. Naime, mladi veoma često gledaju pred sobom takve brakove u kojima jedva da se i može pronaći neki trag nekadašnje ljubavi. Tako se onda i može desiti da ~~sa~~ svojom detinjastom i buntovnom logikom zaključe kako se u braku ne može biti srećan.
- Orbok : To je shvatljivo. Ali ovaj momak, koji ima pred sobom ovako srećan brak, kao što je naš... /pokazuje na ženu/ ne može da donosi ovakve divlje zaključke.
- gdja Orbok : U tome je tvoj otac u pravu, Djula.
- Orbok : /strasno/ Hoću da znam istinu. Djula, odgovori mi potpuno iskreno, budi dostojan prijateljstva koje se medju nama razvilo. Odgovori mi, kao orao orlu... zašto nećeš da uzmeš Mariku za ženu?
- Julije : /ćuti/
- Orbok : Voliš je?
- Julije : Koliko mi je poznato, da.
- Orbok : Ili si u medjuvremenu... zavoleo drugu?
- Julije : Koliko mi je poznato, ne.
- Orbok : Šta to treba da znači: koliko mi je poznato? Opet si počeo sa tim tvojim bezobraznim stilom? Izvoli, spremi se. Neću da čujem ni reči protivljenja. /Popustljivije/ Idi, Djula, i s poštovanjem - prema devojci uzdignute vrednosti, koja je dostojna tog poštovanja - zaprosi joj ruku.
- Julije : Ne, tata, o braku ne može biti ni reči.
- Orbok : Kao što vidim, stigli smo do trenutka, kada reči više ne pomažu. Na redu su, dakle, dela.
- Gdja Orbok : Pišta...
- Orbok : Ćuti, Erži, Dela. Ja ti sada dajem tri dana roka za

razmišljanje, kako bi mogao birati među postojećim mogućnostima. Ili ćeš uzeti Mariku za ženu, ili ćeš se kroz tri dana iseliti iz moje kuće. /Odjuri u stan/

- gdja Orbok : Gospode bože! Pišta! Pišta! /odjuri za njim/
Tetka Toni : /Karola! Ne razumem zašto se ova Eržika, toliko uzbuđuje. Uvek daje rokove od tri dana. Hodi, Karola! /Uzima na ruku devojku i povuče je sa sobom u kuću/
Julije : /Stoji na terasi kao da ga je grom spržio. Baca jedan pogled na kuću, pa odjuri. Zalupi kapiju./

Muzika brzih ritmova, koja se vraća na uvodnu muziku prvog dela, kao i na rani štimug igre.

9. Finale

Noć. Potpuni mrak, samo se oseća svetlost meseca i zvezda. Posle male pauze otvori se prozor Julijeve sobe.

- Julije : /Vrlo oprezno stavlja na terasu putnu torbu, pa i on izlazi kroz prozor. Zatvara šalone, pa "rajsnaglom" pričvrsti na drvo šalona jedan beli koverat. Uzima torbu pa opreznim koracima krene prema stepenicama./
Tetka Toni : /Iznenada se pojavljuje na balkonu. Čuje se moka koji se iskrada, šapatom/ Djula...
Julije : /Ustukne/ Ko je?
Tetka Toni : Tetka Toni. /Zapali malu balkonsku sijalicu/
Julije : Ljubim vas. Molim vas, govorite vrlo tiho da se mama ne bi probudila..
Tetka Toni : Dobro, biću tiša. /Malo otvori vrata na balkonu, kako bi se i u sobi čuo razgovor/ Kuda idete s tom torbom?

- Julije : Znete, u ponoć mi ističe rok ultimatum. Sada je pola dvanaest. Moram da krenem.
- Tetka Toni : Djula!
- Julije : Tiho, teta Toni, molim vas. Slagao sam mamu da ću izvršiti očevu volju pa ću oženiti Mariku. Tako je bar legla, pa sada sirota mirno spava.
- Tetka Toni : Djula, vi hoćete da kiđnete?
- Julije : To je najbolje rešenje. Stari je na terenu s drugom Bodonjijem, ne znam kad će se vratiti. Zakucao sam oproštajno pismo na prozor.
- Tetka Toni : Pa kuda ćete sad, ovako kasno?
- Julije : ^{Tetu} ~~Kod~~ jedno~~u~~ drug~~ih~~
- Tetka Toni : Čeka vas?
- Julije : Ne. Lupaću mu na vrata.
- Tetka Toni : /Uzdahne/ O, bože...
- Julije : Žalite me?
- Tetka Toni : Ne, zavidim vam.
- Julije : Zašto?
- Tetka Toni : Jer sam se setila koliko još možete gluposti načiniti u životu. A mene samo jedna vlas razdvaja od toga da vam kažem nešto pametno.
- Julije : Vi biste hteli da ^{mi na}govorite ~~o tome~~ ^{me} da napust^{im}am roditeljski dom?
- Tetka Toni : Ali, ne, dragi moj Djula.
- Julije : Zar i za taj moj korak imate razumevanja?
- Tetka Toni : Trudim se, Djula.
- Julije : Hvala vam, teta Toni, draga. Srce mi se steglo sada, kad moram da odletim ispod vaših toplih, dobrih krila.

- Tetka Toni : Volela bih da se svaka vaša nežnost prema meni ne završava mislima o... krilatim živim bićima. /Osme-
huje se/ No, no, neka, želim vam sve najbolje, sine.
Uostalom, čekajte samo jedan časak. Odgovorite mi,
dragi Djula, ali iskreno, zašto vi nećete da uzmete
Mariku za ženu?
- Julije : Tako mi odredjuju moja shvatanja o životu, teta
Toni. Ja o tome imam celu sopstvenu filozofiju.
- Tetka Toni : Ne zaboravite, Djula, da vi niste prvi čovek koji se
prosto oseća filozofom samo zato što nema sopstvenih
misli.
- Julije : Kako to mislite?
- Tetka Toni : Tako, da bih želela da znam pravi razlog.
- Julije : /Na mukama/ I ja bih voleo da znam. Osećam neke čudne
i nerazumljive stvari, teta Toni, ali šta, to ni sam
ne umem da objasnim.
- Tetka Toni : Da vam pomognem, sine?
- Julije : Budite tako dobri.
- Tetka Toni : /Oprezno još više otvori vrata na balkonu/ Vi se sada
osećate vrlo nekarakterni. Zar ne?
- Julije : To! To je ono što nisam umeo sasvim jasno da objasnim.
Ranije sam bio ludo dobar sa Marikom, mislio sam na
nju tako nežno, kao na oblak.
- Tetka Toni : Čak ste i u njenu glupost bili zaljubljeni? Zar ne?
- Julije : Jesam! Ma da ni medju glupima nije spadala medju prvo-
kategorne. Teta Toni, ja sam ranije stalno mislio
na nju. Tri dana je nisam video, trebalo bi da pošizim
za njom.
- Tetka Toni : Pa ipak niste. pošizili.
- Julije : Trebalo bi da sam srećan što je postala tako dobra.
- Tetka Toni : Ali niste srećni.

- Julije : Prosto sam nesrećan. Zašto, teta Toni, zašto?
- Tetka Toni : Na to pitanje u ovoj kući može samo jedno biće da odgovori. /Posle male pauze/ Nadam se, Karola, da se naš razgovor čuje i unutra?.
- Karola : /Glas iza vrata, tiho/ Da... .
- Tetka Toni : Onda mu odgovori. Ti sve znaš. U Sombathelju te zovu još i Akademijom nauka.
- Karola : /Polako izlazi na balkon, i ona je u penjoaru, kao Tetka Toni/ Servus, Djula.
- Julije : Servus.
- Tetka Toni : Odgovori mu, Karola, tebi je sve na drumu što ti je na umu. To je tvoja neosporna sposobnost.
- Karola : Mnogo sam razmišljala o čudnim problemima tvog života, Djula. I eto, sada sam shvatila da...
- Tetka Toni : Odgovor spada samo na vas dvoje. Kada udjem, dobro zatvori vrata na balkonu, da ne bih prisluškivala. Uostalom, neću da prisluškujem. Znam ja i onako šta ćeš mu reći. /Odlazi u sobu, dobro zatvori vrata za sobom./
- Karola : /Stoji na balkonu bez reči i gleda u momka koji je stegao putnu torbu/
- Julije : Dakle, prema tvom mišljenju, zašto sam tako prljavo ostavio Mariku na cedilu?
- Karola : /duga pauza/ Teta Toni se vara. Na to ja ne umem da odgovorim. Bolje rečeno ne smem.
- Julije : Možda bi mogla to da mi napišeš?
- Karola : Možda.
- Julije : Adresa mog druga je: Duga ulica 14. - Kad se ti vraćaš u Sombathelj?
- Karola : Sutra pre podne.

- Julije : Pa onda... servus.
- Karola : Servus.
- Julije : Ako bi ti to olakšalo pisanje pisma, mogu ti reći toliko da ja... /U tom trenu sa uđice zasvetli baterijska lampa. Orbok stiže s posla. Otvara kapiju/ Djula na to - ljutito/ Moj otac... /Zgrabi torbu ali za bežanje na ulicu je već kasno, pa se skloni u očevu radionicu-šupu. Karola naglo ugasi lampu na balkonu i legne na ležaj.
- Orbok : /Dolazi kroz dvorište. Korača polako, da ne lupa, Kad stupi na terasu opazi na šalonu belu mrlju, uzima pismo, osvetli ga lampom, pročita. Stoji nepokretan. Strpa pismo u džep. Ugasi lampu. Proviri na balkon. U tišini prisluškuje, čuje disanje devojke. Za trenutak osvetli balkon lampom, ali kad ugleda Karolu, ugasi. Stoji pod balkonom kao začaran, ne može da odoli blizini devojke. Bori se sa sobom, hteo bi da udje ali ipak ostaje. Ne uspeva da se savlada, progovori, šapatom/ Karola...
- Karola : /kao u polusnu/ Mmmmmmmmmmm....
- Orbok : Karola!
- Karola : Ko je?.
- Orbok : Ja sam.
- Karola : /Oćuti malo, malo mrmlja, zatim se odluči da rasplete klupko koje je svojim dolaskom zaplela/ Jesi li to ti, Djula?
- Orbok : /Uplašeno ćuti/
- Karola : Ti si?
- Orbok : /U teškoj situaciji, nesposobno/ Ja.
- Julije : /Zastenje u šupi/

- Karola : Zašto si me probudio?
- Orbok : Hteo sam da te vidim.
- Karola : Šapućeš tako grozničavo kao da te interesujem. /S naglaskom tako da i Djula u šupi čuje, u stvari reči su njemu upućene/ A ja ipak znam da te ja ne interesujem.
- Orbok : /Strahujući/ Ovo zvuči kao da ti se ja dopadam...
- Karola : Noć je, mrak je, ne vidim te, sada me nije stid, sad ću ti reći, da dopadaš mi se malčice.
- Orbok : /Jaukne/ O....
- Karola : Zašto uzdišeš?
- Orbok : Jer, da ti iskreno kažem, jer sam mislio da ti se ne dopadam ja, nego moj otac. /još više se zavučo pod balkon/
- Karola : Klekne na ležaju/ Mislio si da sam se zaljubila u tvog oca?
- Orbok : Jesam...
- Karola : Magarac.
- Orbok : Zašto? Koliko ja znam, otac mnogo o tebi sanjari...
- Julije : /Kine u šupi/
- Karola : Jesi li se prehladio?
- Orbok : Malo.
- Karola : Kažeš, tvoj otac mnogo sanjari o meni? Kako možeš tako nešto da rekneš? Nije valjda pao s kruške?
- Orbok : Ko to zna?
- Karola : Ne budi nevaspitan. Tvoj otac zaista sanjari, zaista je zaljubljen. Zaljubljen je u onu koja mu je dala krila. U tvoju majku.
- Orbok : Ti tako zamišljaš ljubav mog oca?

- Karola : Da, srce mu je ponovo zaplamsalo.
- Orbok : /Gorko/ Starom.
- Karola : Nemoj ga zvati starim, kad mu se u srcu ponovo rodila ljubav.
- Orbok : Zar ti veruješ da jedan pauk od 51 godine još može da se zaljubi?
- Karola : Ljubav ne zna za starost.
- Orbok : Ali zna za razliku u godinama...
- Karola : Ni to.
- Orbok : Zašto? Zar bi ti mogla da zamisliš da jedna devojka tvojih godina zavoli jednog pedesetogodišnjeg kešu?
- Karola : Tvog oca svakako.
- Orbok : /Raznežen od sreće/ Zaista?
- Karola : Pa da, tvoj je otac izuzetno srceparateljan ~~dana~~. Odlučan, muževan, strašno snažan, pametan, ima lep glas. Ustvari je mnogo zanimljiviji muškarac od tebe. /Ponovo "emituje" na veću daljinu/ Razumeš, od tebe!
- Orbok : /Zaboravi se./ Govori još o mom ocu.
- Karola : Zašto?
- Orbok : Da bih bio ljubomoran...
- Karola : Ne pravi se daša, Djula, ne pričaj o ljubomori, nemaš ti na to prava. Ti si zacopan, voliš Mariku.
- Julije : /Vikne iz šupe/ Ne!!
- Karola : /Srećna/ Djula! /Skoči sa ležaja i odjuri u stan/
- Orbok : /Nedotupavno, očajno stoji pod balkonom/
- gdja Orbok : /glas iz stana/ Šta ti to pričaš o svom ocu?! Sram te bilo, Djula! Stidi se!
- Orbok : /Čuvši njen glas, uplašen hoće da pobjegne, pa pošto ne vidi boljeg skrovišta, pobjegne u šupu. Istog trenutka začuju se istovremeno dva glasa/

- Julije : Tata...
- Orbok : Djula....
- gdja Orbok : /Izlazi iz kuće u domaćoj haljini/ Gde si? Gde si se sakrio? /Tišina/ Odmah da si se pojavio! Djula! /Po-trči niz stepenice/ Djula! Ništa ti ne pomaže, sve sam čula. Ako ima u tebi iskrica poštenja, dodji ovamo majci... /Posle male pauze, zaškripe vrata na šupi i smušeno se pojavi Julije./
- Julije : Eto me, mama...
- gdja Orbok : Djula... crvenela sam dok sam te slušala...
- Julije : Mama, draga, mamice, ja bih ti sve tako lepo objasnio, ali ne umem, da ti objasnim.
- gdja Orbok : To se i ne može objasniti. Tako govoriti o ocu!
- Julije : /Bespomoćno cvili/ Mamice...
- gdja Orbok : Nazvao si oca starim paukom? Pa još kešom?
- Julije : Jao...
- gdja Orbok : Al' si od Karole dobio što si zaslužio. Otvoreno ti je rekla, u oči, da je tvoj otac mnogo zanimljiviji muškarac od tebe. /Produhovljeno/ Odlučan, muževan, strašno snažan, pametan, ima lep glas.
- Julije : /ciči/ Pošiziću....
- Gdja Orbok : Bar da ti je otac ovde. Ali on nema ni noć ni dan, toliko radi.
- Julije : Kad bih sad mogao da umren...
- gdja Orbok : E, to vi umete, vi raspekmeženi mladići, koji ne znate više šta bi od sebe od silnog dobra koje uživete. Stojiš tu predajnom u svojoj dvadesetoj kao neki ispušeni starac.
- Julije : Mamice, kad biste znali...

- gdja Orbok : Sve znam, sve sam čula. Kad sam se iznenada probudila, jer sam sanjala da si otišao, požurila sam u tvoju sobu, tvoj krevet je bio prazan, i tada čujem kako klevetaš oca da je... /ne može ni da izgovori, obisne se sinu oko vrata, plače/
- Orbok : /ne može ni on više da izdrži, izlazi iz šupe, i polako krene ka ženi koja plače. Ona ga, naravno, ne vidi odakle je došao. Stane pored žene i sina koji se grle/ Erži...
- gdja Orbok : /Oslobodi se sinovljevog zagrljaja/ Pišta, dobro je što si stigao..., što si ovde... Nisam čula kad si ušao kroz kapiju... /Uključi sijalicu na terasi/ O, dragi moj.... /Sad se obisne mužu oko vrata/ Moraš da "porazgovaraš" sa sinom...
- Julije : Tata, molim te....
- gdja Orbok : Nemoj ocu govoriti ti, dosta je bilo nevaspitanja.
- Orbok : Ne budi tako stroga, Eržika. Neka mi samo govori ti. Servus.
- Julije : Servus, tata.
- gdja Orbok : Ti ništa ne znaš, Pišta. Ovaj dečak te je oklevetao na najgrozniji način pred Karolom. Rekao joj je da si se zaljubio u nju.
- Orbok : /Stoji kao ukopan/
- gdja Orbok : Je li da je neverovatno?
- Orbok : Jeste.
- gdja Orbok : Zar nećeš da ga naučiš redu, zbog tog nevaspitanja?
- Orbok : Kako da ne, naučiću ga redu. Sti... ovaj stidi se...
- gdja Orbok : Nećeš ni da pitaš šta je na to odgovorila Karola?
- Orbok : Kako da ne upitaću. /Juliju molećivo/ Šta je odgovorila?
- Julije : Nisam dobro čuo, jer mi je neka mušića uletela u nos pa sam morao da kihnem.

- gdja Orbok : Nisi čuo? /Ponosno/ Odgovorila je: da ti nisi pao s kruške. Jer, ona te poznaje, a ne kao tvoj sin.
- Orbok : /Posle duge pauze/ Da legneš, možda, Eržika... Čini mi se, da bih morao da govorim sa Djulom u četiri oka.
- gdja Orbok : Imaš pravo, to će biti najbolje da ti malo "porazgovoriš" s njim.
- Orbok : Pokušaću.
- gdja Orbok : Znam da ti neće biti lako.
- Orbok : I ja tako nekako osećam.
- gdja Orbok : Pa i vi posle lezite../Ode u kuću/
/Tišina. Za to vreme se otac i sin odmeravaju. Konačno Orbok progovori/
- Orbok : No, sine...
- Julije : No, tata...
- Orbok : Pa, sad, šta će biti?
- Julije : Nešto mora da bude, tata.
- Orbok : Neko mora da sedne u tu stolicu.
- Julije : I ja baš na to mislim, tata.
- Orbok : I neko s nekim mora da porazgovara.
- Julije : To se ne može izbeći.
- Orbok : Pitanje je sada, ko treba da sedne. Ima samo jedna stolica.
- Julije : A dva sedala, *stranjiu*
- Orbok : Što to naglašavaš? Ti nećeš da sedneš?
- Julije : Ne, a ti, tata?
- Orbok : Ni ja. Naravno, tebi bi to bilo lakše, toliko si već puta sedao u tu stolicu da si mogao već i da se navikneš. Jedno pranje glave manje ili više, ne mari.
- gdja Orbok : Pa i vi posle lezite../Ode u kuću/
/Tišina. Za to vreme se otac i sin odmeravaju. Konačno Orbok progovori/
- Orbok : No, sine...
- Julije : No, tata...
- Orbok : Pa, sad, šta će biti?
- Julije : Nešto mora da bude, tata.
- Orbok : Neko mora da sedne u tu stolicu.
- Julije : I ja baš na to mislim, tata.
- Orbok : I neko s nekim mora da porazgovara.
- Julije : To se ne može izbeći.

- Julije: Neka bude.
- Orbok : Sešćeš?
- Julije : Da.
- Orbok : Hvala.
- Julije : Nema na čemu, stara momčino, Razumem ja tebe, udario si u podmladjivanje pa ti je malo previše uspelo. Ništa, nema greške, kad odrasteš, kad razmisliš,...
- Orbok : Misliš?
- Julije : Nadam se. Znaš, mladost je dosta dobra stvar, samo se i u nju mora čovek razumeti.
- Orbok : Mislim da si u pravu. Izvrsna izreka.
- Julije : Nisam je ja izmislio.
- Orbok : Nego?
- Julije : Možeš misliti...
- Orbok : A kada je rekao?
- Julije : Dosta davno, u jednom govoru upućenom omladini.
- Orbok : Veliki je to govornik!
- Julije : Veliki.
- Orbok : /Šapatom/ Čuj, Djula, ne bi li trebalo da ti rekнем bar neke grube reči?
- Julije : Zašto?
- Orbok : Možda tvoja majka prisluškuje iza vrata?
- Julije : Ako tako misliš, samo izvoli, tata.
- Orbok : Hvala. Mi inače znamo da je to samokritika. /Glasno/ Dakle sušaj me ti, ti mangupčino. Prvo i prvo, uzmi na znanje, da je ono što si se o meni usudio reći, velika neodgovornost, teška neodgovornost, neoprostiva neodgovornost. I zbog toga, za kaznu... za kaznu... /nemoćno širi ruke, ništa mu ne pada na pamet/
- Julije : /Šapatom/ Ne možeš Mariku da uzmeš za ženu...
- Orbok : /Viče/ Ne možeš Mariku da uzmeš za ženu!

- Julije : /ponovo šapuće/. I vreme je da malo više pažnje posvetiš Karoli...
- Orbok : /Za trenutak ustukne, to mu je jako teško da izgovori, ali drugo se ne može./ I vreme je da malo više pažnje posvetiš Karoli.
- Julije : Jer je to najsavršeniije biće na svetu.
- Orbok : /jedva savladava svoj bol/ Jer je ona najsavršeniije biće na svetu. /Sredi se/ Jesi li me razumeo, vrđalamo? I treba da znaš, da ću ja, do kraja života... /Radi svake sigurnosti pridje vratima, pa tamo govori energično/ tvoju majku učiniti srećnom. /Vrati se sinu/ Jesi li razumeo, hohštapleru jedan? Zaslужio si da te išamaram. /Poljubi sina/
- Julije : Hvala ti, tata, što si porazgovarao sa mnom. Laku noć. /Uobičajenim putem, kroz prozor, udje u svoju sobu/
- Orbok : /Tiho/ Laku noć. /Ugasi sijalicu na terasi, podje ka Djulinom prozoru. U trenutku zaželi da i on tako mladalački udje u kuću, ali samo mahne rukom odrečno./ Lakunoć.... /Odgega kroz srednja vrata/

Z A V E S A

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

12772

1

1

